

UTKAST

VASAREGIONENS LIVSKRAFTSSTRATEGI 2016–2020

Energiska Vasaregionen är en betydande skapare av mervärde för Finland och internationellt

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	4
1.1	Arbetets mål	4
1.2	Arbetets bakgrund och organisation	5
2	TRENDER SOM PÅVERKAR NÄRINGSPOLITIKEN	6
2.1	Megatrender och näringspolitik	6
2.2	Megatrender och deras konsekvenser för Vasaregionen	10
3	VASAREGIONENS LIVSKRAFT I NULÄGET	11
3.1	Livskraft och konkurrenskraft	11
3.2	Befolkningsutveckling	12
3.3	Arbetsplatsutveckling	17
3.4	Arbetsplatsutvecklingen enligt näringsgren	20
3.4.1	Energiklustret	22
3.4.2	Övriga industriföretag	22
3.4.3	Övriga arbetsplatser inom den privata sektorn	23
3.5	Innovationsförmåga	25
3.6	Infrastruktur och logistik	26
3.7	Markanvändning och markpolitik	30
3.8	Utbildning och forskning	31
3.9	Stadsregionpolitik i form av tillväxtavtal och INKA	33
3.10	Vasaregionens innovationssystem	35
3.11	Närings- och regionutvecklingsverksamhet i regionen	36
4	VISION OCH STRATEGISKA FOKUSOMRÅDEN	39
4.1	Internationellt konkurrenskraftiga företag	39
4.2	Globalt kunnande	41
4.3	Livskraftig verksamhetsmiljö	42

4.4	Fungerande, attraktiv service	43
5	GENOMFÖRANDE AV STRATEGIN OCH ÅTGÄRDSPROGRAMMET	44
6	OFFENTLIGA FINANSIERINGSMÖJLIGHETER VID SIDAN AV KOMMUNERNA	44
6.1	EU-finansieringsmöjligheter	44
6.2	Nordiskt samarbete och Botnia-Atlantica	45
6.3	Nationella finansieringsmöjligheter	45
7.	VILJEYTRING OCH UNDERSKRIFTER	46

BILAGOR

Bilaga 1. Aktörer som deltagit i livskraftsstrategiarbetet

Bilaga 2. Seminarieresultat

Bilaga 3. Beskrivning av processen hittills

Bilaga 4. Åtgärdsprogram: genomförare och planerad finansieringskälla (excel-tabell)

1 INLEDNING

1.1 Arbetets mål

Vasaregionen är Finlands mest framgångsrika stadsregion mätt i livskraft och konkurrenskraft¹. Med sina drygt 114 000 lyckliga invånare, globala företag, högskolor och fungerande infrastruktur har regionen (Vasa, Korsholm, Vörå, Laihela, Malax, Korsnäs, Storkyro) stor potential inför framtiden. Regionen har dessutom lyckats förbättra sin ställning betydligt under 2000-talet. Bakom framgången finns bl.a. Nordens största företagskluster inom energibranschen, vars totala omsättning årligen är cirka 4,4 miljarder euro. Exportens andel av detta är cirka 80 %, d.v.s. cirka 3,5 miljarder euro. Energiklustrets betydelse är med tanke på hela landets exportinkomster mycket stor – andelen av landets energiteknologiexport är 30 % och andelen av landets teknologiexport 12 %. Den privata sektorn inom energiklustret satsar 164 miljoner euro per år på forskning och produktutveckling. Satsningarna har nästan tredubblats sedan år 2005 och är så stora att regionen urskiljer sig som ett av landets viktigaste områden för forsknings- och utvecklingsarbete. Det är ytterst viktigt att trygga energiklustrets utveckling, inte bara för Vasaregionen utan för hela landet.

Regionen har långsiktigt satsat på logistik och internationella trafikförbindelser. Förutom fungerande logistikförbindelser har regionen ett brett högskole- och utbildningsnätverk som stärker näringslivets konkurrenskraft och förutsättningar genom och att producera kunnig arbetskraft. Vasaregionen är känd för sin starka två- och flerspråkighet samt sina nordiska band och internationella omgivning. I Vasaregionen representerar invånarna över 100 olika nationaliteter. Den internationella miljön främjar regionens affärsverksamhet och underlättar exportinriktade företags etableringar till regionen.

Syftet med livskraftsstrategin är att ytterligare stärka regionens konkurrenskraft och livskraft. Ett framgångsrikt utvecklingsarbete är en fortgående process. Vasaregionen konkurrerar om kunnig arbetskraft och innovationer med den övriga världen. Regionens kommuner bör ha en stark gemensam vision om hur Vasaregionen ska utvecklas i framtiden och handlingsförmåga därtill. Kommunernas strategiskt viktiga partner är förutom näringslivet även högskolorna, andra stadiets utbildningar, utvecklingsbolagen, handelskammaren, olika finansiärer, företagarna och regionens intressebevakning i Bryssel. Med gemensamma krafter säkerställer vi regionens livskraft nu och i framtiden. I den här livskraftsstrategin för Vasaregionen fastställs tyngdpunkterna för utvecklingen av området och de åtgärder som behövs. Avsikten är att utveckla regionen till en attraktiv verksamhetsmiljö för näringslivet samt till en trivsam, välmående och lycklig livsmiljö för invånarna. Målet är att göra regionen än mer dragningskraftig som lockar kunnig, iderik arbetskraft från det egna landet och från olika delar av världen. Närheten till havet ökar regionens attraktivitet och trivsel. Dessutom erbjuds mångsidiga möjligheter till boende och fritidsaktiviteter. I strategins åtgärdsprogram har man fastställt de aktiviteter, tidsramar och ansvarsorganisationer som ska förbättra regionens livskraft framöver.

Kommunförbundet har undersökt den traditionella näringslivspolitikens förändring till livskraftspolitik. Livskraften anses jämfört med den traditionella näringslivspolitikerna vara en mera omfattande helhet, där det utöver stödandet av regionens företag anses viktigt att locka både nya företag och människor till orten. Där människorna trivs, där trivs också företagen och spiralen som framkallar livskraft stärks. Enligt Kommunförbundet kan en kommun stärka livskraften t.ex. genom att säkerställa närbarheten, locka kunnig arbetskraft, stöda företagsamhet samt fungera som en allmän utvecklingsplattform. Kommunerna har en mångfasetterad roll i livskraftsarbetet: utvecklare, uppbyggare av verksamhetsmiljön, kund, myndighet och serviceanordnare.²

¹ Suomen seutukuntien kilpailukyky 2013 (Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikkö 2015); Kaupunkien elinvoiman vertailuanalyysi. Suurten ja keskisuurten kaupunkien absoluuttinen ja suhteellinen elinvoima vuosina 2005–2013 (Timo Aro 2015); Vertailuanalyysi suurten kaupunkiseutujen elinvoimasta vuosina 2000–2012 (Timo Aro 2014).

² www.kommunerna.net; Elinvoima tuo elinkeinopolitiikan takaisin kuntiin, 22.5.2014

Livskraftsstrategiarbetet i Vasaregionen behandlas ur följande synvinklar: internationellt konkurrenskraftiga företag, globalt kunnande, livskraftig verksamhetsmiljö och fungerande, attraktiv service.

I livskraftsstrategin behandlas inte kommunal service, t.ex. tjänster inom bildningsväsendet eller social- och hälsovården. Antalet privata arbetsplatser ökar dock kraftigt i synnerhet inom social- och hälsovården, varför de behandlas i det här arbetet under punkt 3.4.3 "Övriga arbetsplatser inom den privata sektorn".

Bild 1: Från näringslivspolitik till livskraftspolitik, Kommunförbundet, Jarkko Huovinen

Livskraftsstrategiarbetet i Vasaregionen behandlas ur följande synvinklar: internationellt konkurrenskraftiga företag, globalt kunnande, livskraftig verksamhetsmiljö och fungerande, attraktiv service.

I arbetet med livskraftsstrategin har man beaktat bl.a. följande strategier och åtgärdsprogram för Österbotten och Vasaregionen: Österbottens landskapsstrategi 2014–2017, Strukturmodell för Vasaregionen 2040, Tillväxtavtal för Vasa stadsregion "Energien som väggkost för tillväxt" 2013-2015 samt Vasaregionens innovationsklusters INKA-program 2014-2020, där Vasa har det nationella ledaransvaret i temat "Hållbara energilösningar".

1.2 Arbetets bakgrund och organisation

Kommundirektörerna i Vasa, Korsholm, Malax, Korsnäs, Laihela och Storkyro beslöt 16.12.2013 om uppgörande av en livskraftsstrategi för Vasaregionen. Var för sig är kommunerna inte tillräckligt starka, men tillsammans är vi desto starkare. Under processen har två seminarier/workshopar ordnats i Vasa 30.1.2014 och 4.9.2014, i vilka representanter deltagit på bred bas från olika intressegrupper. Dessutom ordnades i november och december 2014 gemensamma hörandetillfällen för regionens ungdomsfullmäktige samt högskolornas studerandeföreningar.

Organisation för Vasaregionens livskraftsstrategi

Arbetet har utformats och bearbetats i följande grupper:

Styrgrupp: Kommundirektörsrådet³

Arbetsgrupp: Vasa stad/stadsutvecklingen och planläggningen, kommunerna/kommundirektörerna eller utvecklingsdirektörerna, VASEK.

Arbetsgruppen rapporterar regelbundet till styrgruppen om hur arbetet framskrider.

Arbeteam: Susanna Slotte-Kock (Vasa stad), Nina Hautio (Vasa stad), Stefan Råback (VASEK)

Seminarier och workshoppar: För förtroendevalda, kommunala tjänstemän, representanter från utvecklingsorganisationer, näringslivet och utbildnings-/forskningsbranschen.

Strategin föreslås godkännas slutgiltigt i Vasaregionens samarbetsdelegation.

2 TRENDER SOM PÅVERKAR NÄRINGSPOLITIKEN

2.1 Megatrender och näringspolitik

Med megatrend avses ett enskilt fenomen eller en grupp av fenomen eller trender som på ett dominerande sätt bestämmer framtidsinriktningen eller helhetskvaliteten på lång sikt. Nedan ges en beskrivning av trender som påverkar vår region.

Globalisering och kommersialisering

Globaliseringen djupnar över hela linjen. Den globala arbetsfördelningen förändras och arbetskraftens, varornas och tjänsternas rörlighet fortsätter att öka. Teknologerna utvecklas och sprids snabbt. Globaliseringen framträder t.ex. inom information, teknik, ekonomi och ekologi samt informations- och teknologiutbyte. Globaliseringen leder till att den internationella handeln ökar, till större investeringar och snabbare kapitalströmmar samt snabbare resande. Också e-handeln fortsätter sin kraftiga tillväxt, vilket har stora inverknings på den traditionella handeln. Framtidens varuhus är kanske enbart "showrooms" och själva inköpet görs via nätet. Webbhandels inverkan syns t.ex. i form av billigare priser, större marknader samt ökad konkurrenskraft. På så sätt ökar de globala logistikkedjornas betydelse. Välfärd och en växande individualism accelererar även kommersialiseringen då konsumenterna har mera pengar och kräver fler individuellt utformade produkter och tjänster. I och med detta kommer specialiseringen att tillta i företagen och på arbetsmarknaden.⁴

Inom information, teknik och ekonomi vinner globalt fungerande system och nätverk terräng. Internet, internationellt vetenskapsutbyte, företag som riktar sig direkt mot världsmarknaden och deras multinationella produktutvecklings- och produktionssystem är exempel på den här utvecklingen. Företag flyttar produktion till länder, där produktionskostnaderna, t.ex. arbetskraftskostnaderna, är lägre och transporttiderna kortare, vilka påverkar företagets beslut om utflyttning av produktionen. Det finns emellertid tecken på att produktionen delvis håller på att flytta tillbaka till Europa. Världen har "krympt", då snabba datatrafikförbindelser har revolutionerat informationsförmedlingen. Arbetskraft och varor flyttar sig snabbare än någonsin förut. Regionen ska därför vara anpassningsbar och utveckla redskap för snabbt agerande i den globala konkurrensen för att klara sig även i framtiden.

³ Icke officellt beslutsorgan, organet sammankommer på basis av en överenskommelse mellan kommunerna. Vasaregionens kommundirektörer (inkl. Närpes, Kaskö, Kristinestad) representerar sina 10 kommuner och samlas regelbundet för att diskutera aktuella ärenden och främja samarbetet.

⁴ Österbottens landskapsstrategi 2014-2017, Österbottens förbund, Peter Siljerud, Futurewise, Institutet för framtidsforskning, Köpenhamn

Digitalisering och teknologisk utveckling

Nu pågår de digitala tjänsternas genombrott. Digitaliseringen förändrar fundamentalt såväl människornas liv som företagens verksamhet samt hur arbetet utförs. Teknologin blir allt mer mobil, integrerad och användarcentrerad. Inom den industriella produktionen möjliggör detta nya sätt för planering och produktion av produkter. Produktionsprocessen kan spjälkas upp i mindre delar och flyttas till ställen där varorna produceras billigare. Digitaliseringen minskar även behovet av att förflytta sig bl.a. genom utökade möjligheter till distansarbete och videoförhandlingar, vilket sparar energi och minskar utsläppen. Digitaliseringen har också gjort det möjligt att göra tredimensionella utskrifter. Inom 3D-utskriftsbranschen är den viktigaste trenden komponenttillverkning för slutprodukterna. Det lönar sig för företagen att sätta sig in i möjligheterna i anslutning till detta och aktivt söka nya affärsverksamhetsmodeller och mervärde. Företag som inte kan utnyttja den föränderliga konkurrenssituationen står i framtiden inför stora utmaningar.

I Finland är kunskapsintensiva tillväxtbranscher en viktig sysselsättare och exportfrämjare. Finland steg i millennieskiftet till mönsterland för informationssamhällesutvecklingen, men har nu fallit efter i utvecklingen. På annat håll börjar man redan gå över till digitaliseringens andra skede. För att Finland ska klara sig i fortsättningen, behövs ett ordentligt produktionskliv både inom den offentliga och privata sektorn. Digitaliseringen kan möjliggöra detta. Med hjälp av den kan företagets produktivitet och konkurrenskraft förbättras, nya marknader öppnas och fler möjligheter till affärsverksamhet hittas. Inom den offentliga sektorn omstörtas bl.a. hälso- och sjukvården i och med den nya hälsoteknologin och de elektroniska tjänsterna.

Finland har i den globala ekonomin specialiserat sig på uppgifter som kräver hög utbildning framför allt i början och slutet av värdekedjan. Upprätthållandet och utvecklandet av kunskapsunderlaget och innovationsverksamheten sätter emellertid press på utbildningsstrukturerna. I Finland anses ett framtidsområde för närvarande vara programvarubranschen och i synnerhet spel- och dataskyddsproduktion. Programvarubranschen har redan i cirka 30 år varit en av de snabbast växande branscherna och tillväxten förutspås fortsätta kraftigt⁵.

Klimatförändring och Cleantech

Klimatförändringen är här och man satsar nu allt mer på att stävja den. Klimatet blir varmare och de extrema väderfenomenen ökar med stor sannolikhet. Också tillgången till naturresurser minskar. Enligt prognoser syns konsekvenserna av klimatförändringen i bland annat matproduktion, väder och livsviktiga ekosystemtjänster under åren 2040-2050.⁶ De indirekta konsekvenserna av klimatförändringen och naturens övriga ekosystemförändringar är enorma. Många av förändringarna kan också utlösas snabbt i och med att ekosystemets bärkraft rubbas. Till följd av klimatförändringen är det möjligt att lantbruket i södra Europa utarmas, vilket har en direkt och betydande inverkan för Finland.⁷

För att vi ska få ett hållbart samhälle, bör vi fundera på vilka teknologier som ska utvecklas, hur man ska samarbeta samt hur städerna borde svara på klimatförändringens utmaningar. Det finns ett behov av att förändra de ekonomiska strukturerna och att beakta gröna värden i beslutsfattandet. En gemensam politik och gemensamma mål för utveckling av innovationer bör skapas.⁸ På klimatförändringens utmaningar svarar man bäst genom att skapa

⁵ Statsrådets framtidsredogörelse: Välfärd genom hållbar tillväxt. Statsrådets kanslis publikationsserie 18/2013); Sitras megatrender 2014/2015 (10/2014); Peter Siljerud, Futurewise; ALLI-kartasto – Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus, MM 2013; ANM 2012. Programvarubranschen. Branschrapport 7/2012. Aavistus.fi; Olli Hietanen, Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus; Talouselämä 18.2.2013, Jukka Tuomi, forskningschef, Aalto-universitetet.

⁶ Örnköldsvik, omvärldsanalys 2014

⁷ Österbottens NTM-central/Regionalekonomisk översikt

⁸ <http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/49/>

innovativ teknologi inom energisektorn. Exempel på förbättrande av energieffektiviteten är utveckling av energiteknologi och lagrande av energi, utveckling av förnybar energi, informationsteknologi och hållbara trafiklösningar.

Bioekonomi

Med bioekonomi avses sådan produktion som utnyttjar förnybara naturresurser samt utvecklar och tar i bruk till dem anslutna innovationer och teknologier. Målet med bioekonomi är att minska beroendet av fossila naturresurser, att motverka utarmning av ekosystemen, att främja den ekonomiska utvecklingen samt att skapa nya arbetsplatser i enlighet med principerna om en hållbar utveckling. Dessutom avses med bioekonomi utnyttjande av biomassa (enligt hållbar utveckling) från skogar, åkrar, jordmån och vattendrag utan att förglömma sötvattnets betydelse i framtiden. Som begrepp är bioekonomi omfattande. Det täcker bland annat skogs-, livsmedels- och läkemedelsindustrin och den kemiska industrin samt fiskeri- och lantbruksnäringen. Med hjälp av bioekonomi kan landsbygden utvecklas. Också naturturismen kan räknas som en del av bioekonomin. Finland har alla förutsättningar att bli ett modelland för bioekonomi, men detta förutsätter samförstånd och åtgärder både av den offentliga och privata sektorn.

Individualisering och acceleration

Individualisering innebär en övergång från kollektivistiska samhällsnormer till individualism. Individen vill utmärka sig från mängden och därigenom nå en högre position i den sociala hierarkin. Som kunder kommer människor allt mer att förvänta sig individuella och unika produkter.

Idag finns det mer kunskap för individen att ta hänsyn till, mer att producera och konsumera, mer att kasta bort, mer att kommunicera, transportera och många fler människor att interagera med. Förändringar påverkar oss på flera nivåer och vi byter jobb, bostad, kunskap, nyheter och idéer snabbare än någonsin tidigare. Informationen är inte bara mer tillgänglig idag, nya produkter lanseras i allt högre takt på marknaden. Den moderna människan gör långt fler dagliga val idag än tidigare och vår nyfikenhet och strävan efter utveckling, ny kunskap och förbättring kommer att vara de krafter som ökar förändringstakten ytterligare i framtiden, inte minst inom nya teknologier såsom nano- och bioteknik. Förändringstakten ställer redan nu höga krav på företags och organisationers förmåga att omorganisera. För att försvara sin konkurrenskraft räcker det inte enbart att vara förändringsberedd utan det behövs också förändringsorientering.⁹

Urbanisering

Av världens befolkning bor något över hälften i urbana samhällen. Under historiens gång har olika samhällen gått igenom en förändring från primärproduktionsintensivt till industriellt och vidare till serviceintensivt samhälle. Under processens gång har respektive länders inkomstnivå stigit, produktionen koncentrerats och områdesstrukturen urbaniserats. I Finland började urbaniseringen rätt sent, men efter starten har den fortskridit snabbt. Då det gäller urbanisering släpar Finland fortfarande efter de övriga nordiska länderna. Under de senaste 30 åren har ökningen av folkmängden i Finland kraftigast koncentrerats till de största städerna vilka även är högskolstäder.

Finland håller på att polariseras i stora och medelstora regioner som klarar sig bra och i regioner med små tätorter och landsbygdsområden som kämpar med bl.a. befolkningsproblem och arbetslöshet. Tillväxtregionerna lockar allt fler, i synnerhet ungdomar. Även invandringen är en betydande faktor som ökar folkmängden förutom den naturliga befolkningsökningen (födda - döda). Invandringen förutspås fortsätta och eventuellt rent av öka, för i Finland bor det för närvarande färre utlänningar i förhållande till folkmängden än i något annat EU-land.

Den viktigaste faktorn som påverkar befolkningsutvecklingen i regionerna är den ekonomiska utvecklingen. Arbetsplatserna lockar kunnig arbetskraft och med dem följer också övriga familjemedlemmar. Utvecklingen visar att det kring de växande städerna också finns växande landsbygdskommuner, vars befolkningsökning kan vara mycket

⁹ Institutet för framtidsforskning, Köpenhamn

stor. Tillsammans med centralstaden bildar dessa kommuner en fungerande stadsregion eller ett pendlingsområde. Den viktigaste orsaken till kranskommunernas befolkningstillväxt är de attraktiva boplatserna nära stora arbetsplatscentrum.¹⁰

Den åldrande befolkningen

Den åldrande befolkningen är en global utmaning. Den äldre befolkningen i OECD-länderna ökade över en och en halv gång snabbare än hela befolkningen under åren 1995-2008. Äldreförsörjningskvoten (över 64-åringarna i förhållande till befolkningen i arbetsför ålder) ökar snabbt i alla EU-länder. Enligt EU:s statistikmyndighet Eurostats prognos kommer äldreförsörjningskvoten nästan att fördubblas från år 2010 till år 2060. Finland hör då det gäller äldreförsörjningskvoten till de tio sämsta bland EU-länderna. Enligt prognosen kommer alla öst- och sydeuropeiska länder under det kommande halvsekle att gå förbi Finland och de belastas i fortsättningen av den sämsta äldreförsörjningskvoten.

I Finland är de viktigaste trenderna för befolkningsstrukturen pensioneringarna i de stora åldersklasserna, äldrebefolkningens växande andel samt den krympande andelen personer i arbetsför ålder och ungdomar. Förändringarna leder till en arbetskraftsbrist, som inte kan lösas utan invandring. Enligt statistikcentralens befolkningsprognos fortsätter Finlands folkmängd att växa och sexmiljonersstrecket överskrids runt år 2040. Över 65-åringarnas andel av befolkningen uppskattas stiga från nuvarande cirka 17 % till cirka 27 % fram till år 2040. Andelen personer i arbetsför ålder (15-64-åringar) av befolkningen minskar från nuvarande cirka 66 % till cirka 58 % fram till år 2040. Den demografiska försörjningskvoten försämras också. I slutet av år 2008 var den cirka 50 % och den förutspås vara cirka 71 % år 2026. Över 75-åringarnas andel av befolkningen fördubblas på 30 år från 8 % till 16 % och orsakar ett stort behov av att förnya servicestrukturen och -processerna. Behovet av omsorgstjänster ökar kraftigt och det finns en stor beställning på nya innovationer inom hälsovården. Det växande antalet aktiva pensionärer ökar behovet av tjänster och aktiviteter inom tredje sektorn. T.ex. efterfrågan på fritids- och kulturservice ökar och detta gagnar i synnerhet regioner, som klarar av att erbjuda sådana tjänster och att beakta äldres behov. I Vasaregionen visar statistiken att de flesta seniorer stannar kvar i regionen, d.v.s. de är en viktig och växande lokal konsumentgrupp.¹¹

Välfärd

Eftersom majoriteten av OECD-ländernas befolkning och stora grupper i tidigare utvecklingsländer får det allt bättre ställt blir även välfärden en megatrend. Den ekonomiska tillväxten kommer att leda till en förändrad efterfrågan på nya typer av produkter, vilket leder till en ny branschstruktur. Den ökade välfärden förändrar vår konsumtion av traditionella produkter såsom mat, eftersom konsumenterna fokuserar mera på hälsa, kvalitet och etik, ursprung, djurskydd o.s.v. Även mer immateriella saker såsom underhållning och olika former av upplevelser efterfrågas allt mer. Därmed kommer mycket av värdet i framtiden inte att finnas i produktionskostnaderna utan i kunskapen bakom produkten, d.v.s. produkt- och materialutveckling, marknadsföring, etik, distribution etc., vilket kräver att företagen är ännu mera flexibla, förändringsorienterade och innovativa.¹²

¹⁰ Yhdyskuntarakenne ja kasautumisen hyödyt – kilpailukykyä, kasvua ja työllisyyttä kaupunkeja tiivistämällä. T&Y talous ja yhteiskunta 3/2014. Seppo Laakso ja Heikki A. Loikkanen; ALLI-kartasto – Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus, YM 2013

¹¹ ALLI-kartasto – Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus, MM 2013; Tilastokeskus, Statfin & kaupunki- ja seutuindikaattorit; Sustainable Urban Development Policies in Ageing Societies, OECD; Befolkningens åldrande utmanar välfärdssamhället, Helsingfors stads faktacentral 2014.

¹² Institutet för framtidsforskning, Köpenhamn

2.2 Megatrender och deras konsekvenser för Vasaregionen

Nedan exempel på trender som har en direkt inverkan på Vasaregionen:

Globalisering och kommersialisering

- Idéer sprids över hela världen och kunskapen ökar, men de fördelas och försvagas också snabbare.
- Det blir allt viktigare att företagens forsknings- och produktutvecklingsverksamhet hålls i regionen.
- Förtätande av samarbetet mellan företag och forskningsenheter.
- Flerfaldiga medborgarskap ökar
- Arbete inom tjänstesektorn låter man utföra i andra länder än där konsumenterna finns, t.ex. företag som erbjuder telefonstöd kan anställa arbetstagare som svarar på samtal av kunder som ringer från ett annat land (t.ex. i Vasa fungerar bankernas contact center samt hälsorådgivning som ges per telefon till Sverige)

Digitalisering

- Energiklustrets aktörer och universiteten behöver nya innovationsplattformar samt testmiljöer. Nedan ges exempel på plattformar som är under utveckling:
- Vasaregionens aktörer inom energibranschen ABB, Vasa Elektriska-koncernen, Anvia samt Vasa universitet börjar testa och pilotera smart elnätsteknologi i Sundom by. Målet för det även globalt sett unika smarnätspilotprojektet är att förbättra tillförlitligheten för eldistributionen samt att skapa förutsättningar för utnyttjande av vind- och solkraft i hushållen i området.
- I Vasa har man inom ramen för DEMVE-projektet i Vasa universitets, Vasa yrkeshögskolas och Yrkeshögskolan Novias gemensamma forskningscentral Technobothnia byggt en ny och unik laboratoriemiljö för elteknik, som är baserad på IEC 61850-standarden och där man testar smarta skydds- och styranordningar för elnät. I laboratoriet som byggs samlar man olika leverantörers skyddsanordningar och man undersöker kommunikationen mellan dem och i synnerhet kommunikationen enligt den globala datakommunikationsstandarden. Utbildningshelheterna som utvecklas och provkörs under projektet fortsätter efter projektet som serviceverksamhet inom Vasa energiinstitut (VEI).
- Det medicinska området står inför en stor brytning, då digitaliseringen och teknologiutvecklingen börjar utnyttjas på bred bas inom hälso- och sjukvården. T.ex. mobila lösningar och elektroniska tjänster kan tas i bruk på helt nya sätt inom regionen.

Klimatförändring och Cleantech

Vasaregionen är i nyckelställning då Finland lyfts fram som ett toppland inom cleantech i enlighet med regeringens målsättningar. I Vasa finns redan i dag Nordens största energiteknologikluster, som sysselsätter 11 000 personer. Vasas mål är att öka antalet arbetsplatser avsevärt fram till år 2020, vilket skulle vara en anmärkningsvärd del av hela Finlands cleantech-mål. Över 70 procent av energiklustrets produkter och tjänster exporteras. Med tanke på en global efterfrågan har Vasa alla expansionsmöjligheter i och med den målmedvetna utvecklingen av energiklustret.

- Enligt målen för Österbottens energisjälvförsörjning (Österbottens energistrategi) bedriver man energiskt samarbete i Österbotten samt fattar djärva och långsiktiga beslut. Våra samhällen har en hållbar struktur och goda livsmiljöer för ökande invånarmängder. Därtill är vårt landskap självförsörjande i fråga om energi då all energi produceras ur förnybara energikällor. Även vårt kunnande då det gäller närmat, energi, cleantech och avfallshantering utnyttjas såväl internationellt som nationellt.

Bioekonomi

- I Österbotten och särskilt i Vasaregionen är möjligheterna goda att regionbaserat utveckla produktionen och användningen av förnybara och decentraliserade energiformer. Målet är att öka användningen av förnybar energi och bioenergi genom att utnyttja lokala energiresurser, öka energisjälvförsörjningen och förbättra energieffektiviteten. Eftersom Vasaregionen bland annat är föregångare inom bioenergi, har bioenergin stor betydelse för regionens

ekonomi. Även utnyttjandet av skogsenergi och skogsresurser är viktigt för området och områdets företagare.¹³

- I regionen finns tiotala flisvärmecentraler, vilka levererar värme till offentliga byggnader och industribyggnader (Finlands skogscentral, Kustens skogsprogram 2012-2015). Detta minskar användningen av fossila bränslen betydligt, höjer nivån för skogsvården och skogarnas produktivitet samt skapar en stor mängd lokala arbetstillfällen och skatteinkomster.

-Österbottens område är ett viktigt och starkt område för lantbruk, trädgårdsproduktion, skogshushållning, pälsdjursproduktion och fiske, där ett mera omfattande utnyttjande/kartläggning av möjligheterna då det gäller bioekonomi skulle öppna möjligheter för lantbruksföretagare samt möjliggöra grundande av nya arbetsplatser på landsbygden.

Urbanisering

- Vasaregionen har lyckats öka sin folkmängd betydligt på 2000-talet och hör till de stadsregioner som klarar sig bäst mätt med alla mätare.

-Efterfrågan på mångsidig bostadsproduktion och service ökar.

Befolkningens åldrande

- Vasaregionens försörjningskvot hör till landets lägsta och enligt Statistikcentralens prognos kommer den i framtiden att försvagas mindre än på annat håll. Den viktigaste orsaken är att regionen har lyckats locka en stor mängd ungdomar. Utvecklingen förutspås också fortsätta, vilket påverkar försörjningskvoten positivt.

3 VASAREGIONENS LIVSKRAFT I NULÄGET

I det följande beskrivs Vasaregionens nuläge enligt de viktigaste statistikindikatorerna. Dessa är livskraft och konkurrenskraft, befolknings- och arbetsplatsutveckling samt innovationsförmåga. Vid beskrivningen av arbetsplatsutvecklingen ligger fokus på arbetsplatser inom den privata sektorn. I all statistik har de senaste tillgängliga uppgifterna använts. För att man ska få en så bra bild som möjligt över vart utvecklingen är på väg så har strävan varit att beskriva utvecklingen under hela 2000-talet. För all statistik finns dock inte uppgifter för hela 2000-talet och av den orsaken beskriver en del av statistiken t.ex. utvecklingen fr.o.m. år 2005. I statistiken har stadsregions- eller pendlingsområdesindelningen använts alltid när det är möjligt. För all statistik finns inte denna områdesindelning och därför har ekonomiska regioner eller städer använts i en del av statistiken. Efter statistikdelen följer en beskrivning av infrastrukturen och logistiken, markanvändningen och markpolitiken, utbildningen och forskningen samt energiklustrets utveckling, tillväxtavtalet och INKA-programmet. I slutet av kapitlet beskrivs regionens innovationssystem samt närings- och regionutvecklingsverksamhet, såsom den är organiserad idag.

3.1 Livskraft och konkurrenskraft

Vasaregionen och Vasa stad hör till de mest livskraftiga och konkurrenskraftiga i landet. Vasa ekonomiska region¹⁴ har avancerat till första plats i en jämförelse gällande konkurrenskraften mellan de ekonomiska regionerna i Finland¹⁵. Jämförelsen gäller år 2013 och den har gjorts av Björneborgsenheten vid Åbo Universitets handelshögskola. Vasaregionens styrkor är innovationsförmågan, arbetsproduktiviteten, sysselsättningsgraden och utbildningsnivån. Mätaruppsättningen bildades av sex faktorer: arbetsproduktivitet, sysselsättningsgrad, innovationsförmåga, utbildningsnivå, företagsdynamik och industridominans. De finländska ekonomiska regionernas konkurrenskraft har följts upp vid Björneborgsenheten vid Åbo Universitet under hela 2000-talet.

¹³ Österbottens närings-, trafik- och miljöcentralers regionala landsbygdsstrategi för åren 2014-2020.

¹⁴ Till Vasa ekonomiska region hör Vasa, Korsholm, Vörå, Malax och Korsnäs. Till Vasaregionen hör därtill Laihela och Storkyro. Vasa ekonomiska region är landets 11:e största ekonomiska region och Vasaregionen landets 10:e största pendlingsområde.

¹⁵ Suomen seutukuntien kilpailukyky 2013 (Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikkö 2015).

Politicen doktor Timo Aro har granskat den absoluta och relativa livskraften i de 26 största städerna i Finland med hjälp av 5 teman och 40 variabler åren 2005–2013¹⁶. Gällande den absoluta livskraften placerade sig Esbo, Vanda och Helsingfors först medan Vasa placerade sig på fjärde plats. En bra placering i den absoluta livskraften baserar sig på en långvarig positiv utveckling speciellt vad gäller regionalekonomi, arbetsplatsutveckling, kompetens och dragningskraft. Relativ livskraft igen visar vilka städer som bäst har kunnat förbättra sin ställning och konkurrenskraft genom tiden. Bäst placerade sig Seinäjoki, Vasa och Karleby. När Vasas ypperliga placeringar i absolut och relativ livskraft räknas ihop, är staden Finlands livskraftigaste.

Aro har också granskat Finlands största stadsregioners livskraft och konkurrenskraft åren 2000–2012. Även i den här undersökningen utnyttjade han en omfattande uppsättning mätare. Granskningen visade att Vasas ekonomiska region är den mest konkurrenskraftiga i hela landet. Undersökningen visade också att Vasa ekonomiska region har lyckats förbättra sin ställning betydande jämfört med början av 2000-talet.

3.2 Befolkningsutveckling

Vasaregionens folkmängd ökade med 8 069 invånare 31.12.1999–31.12.2014. Regionen växer sjätte snabbast bland Finlands 41 pendlingsområden¹⁷ (2005-2014). I sin storleksklass är ökningen av regionens folkmängd störst. Regionen är det tionde största pendlingsområdet i landet med sina 113 659 invånare. Regionens befolkningstillväxt har tilltagit avsevärt sedan de första åren av 2000-talet. Befolkningsutvecklingen är mycket olika i de olika kommunerna i regionen. Under 2000-talet har regionens befolkningstillväxt koncentrerats till Vasa (+5 501), Korsholm (+2 766) och Laihela (+619). I regionens övriga kommuner har befolkningen minskat; Korsnäs (-47), Malax (-88), Vörå (-317) och Storkyro (-365). Fr.o.m. år 2005 har dessa kommuners befolkningsutveckling dock varit lite bättre. Malax befolkning ökade med 31 invånare och Korsnäs befolkning med 11 invånare 31.12.2005–31.12.2014. Under samma tidsperiod minskade Vörås befolkning med 44 och Storkyros befolkning med 202.

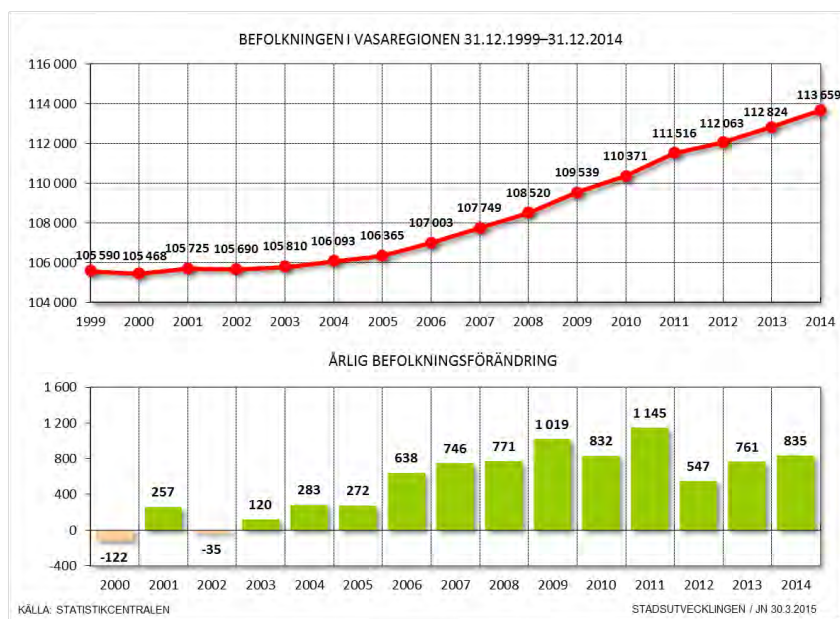

Bild 2. Befolkningsutvecklingen i Vasaregionen på 2000-talet.

¹⁶ Kaupunkien elinvoiman vertailuanalyysi. Suurten ja keskisuurten kaupunkien absoluuttinen ja suhteellinen elinvoima vuosina 2005–2013 (Timo Aro 2015); Vertailuanalyysi suurten kaupunkiseutujen elinvoimasta vuosina 2000–2012 (Timo Aro 2014).

¹⁷ Statistikcentralen har frångått sin områdesindelning i stadsregioner och tagit i användning en indelning i pendlingsområden. De statistiska pendlingsområdena har bildats utifrån uppgifter om arbetsplatspendling.

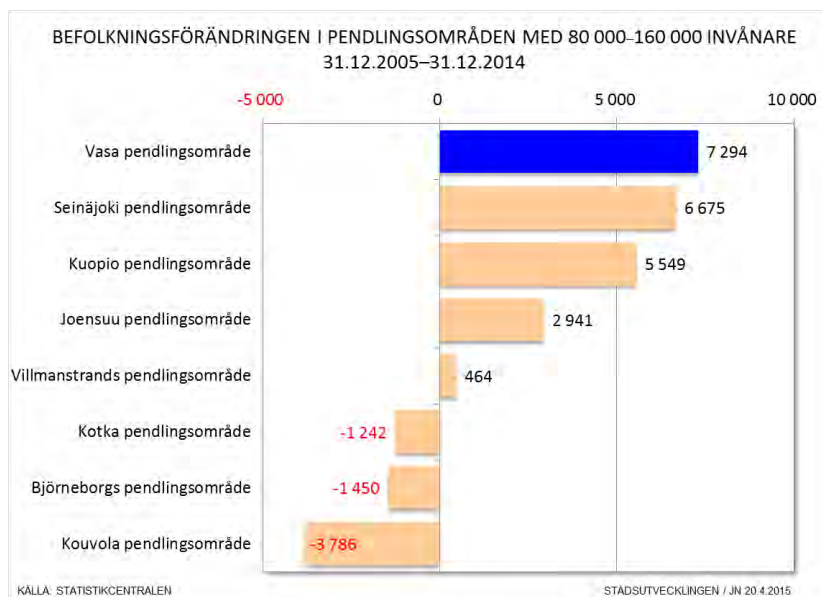

Bild 3. Befolkningsförändringen i pendlingsområden med 80 000–160 000 invånare 2005–2014.

Flyttningsrörelse och födelseöverskott

Vasaregionens befolkningstillväxt baserar sig speciellt på invandring och nativitet, vilka bägge har ökat kännbart jämfört med de första åren under 2000-talet. De senaste årens befolkningstillväxt (ca +860 invånare/år 2009–2014) fördelas enligt följande:

- invandring¹⁸, nettoinflyttningsöverskott i medeltal ca +510 invånare per år
- flyttning mellan kommuner, nettoinflyttningsöverskott i medeltal ca +20 invånare per år
- födelseöverskott (födda - döda), i genomsnitt ca +330 invånare per år

I fråga om flyttningen mellan kommuner har regionen orsak till förbättringar, fastän det där också har skett betydande förändringar till det bättre. Åren 2009–2014 blev det i flyttningen mellan kommunerna ett inflyttningsöverskott på i genomsnitt 20 invånare per år, då regionen förlorade ca 270 invånare per år åren 2000–2005 (totalt ca -1 600 invånare). Förändringen mot det bättre förklaras speciellt med den kraftiga ökningen av antalet arbetsplatser i regionen. Arbetsplatser lockar kunnig arbetskraft. Samtidigt har regionen lyckats locka betydligt mycket mer utländsk arbetskraft än de flesta andra regioner av motsvarande storlek. Detta har i huvudsak skett tack vare regionens internationella företag, högskolor och kulturella mångfald. Inom landet lockar den tvåspråkiga arbetskraften bl.a. contact center och andra serviceföretag.

¹⁸ I Vasaregionens flyttningsrörelse är en betydande del av personerna som klassificeras som immigranter och emigranter finländska medborgare. Till regionen flyttade i medeltal 886 invandrare om året åren 2009–2014. Av dem var 206 personer (23,3 %) finländska medborgare. Under samma tidsperiod flyttade i medeltal 373 personer om året från regionen till utlandet. Av dem var 261 personer (70 %) finländska medborgare. För de finländska medborgarnas del uppstod alltså ett nettoflyttningsunderskott på i medeltal 55 personer om året åren 2009–2014. För de övriga nationaliteternas del var nettoflyttningsöverskottet i medeltal 567 personer om året åren 2009–2014.

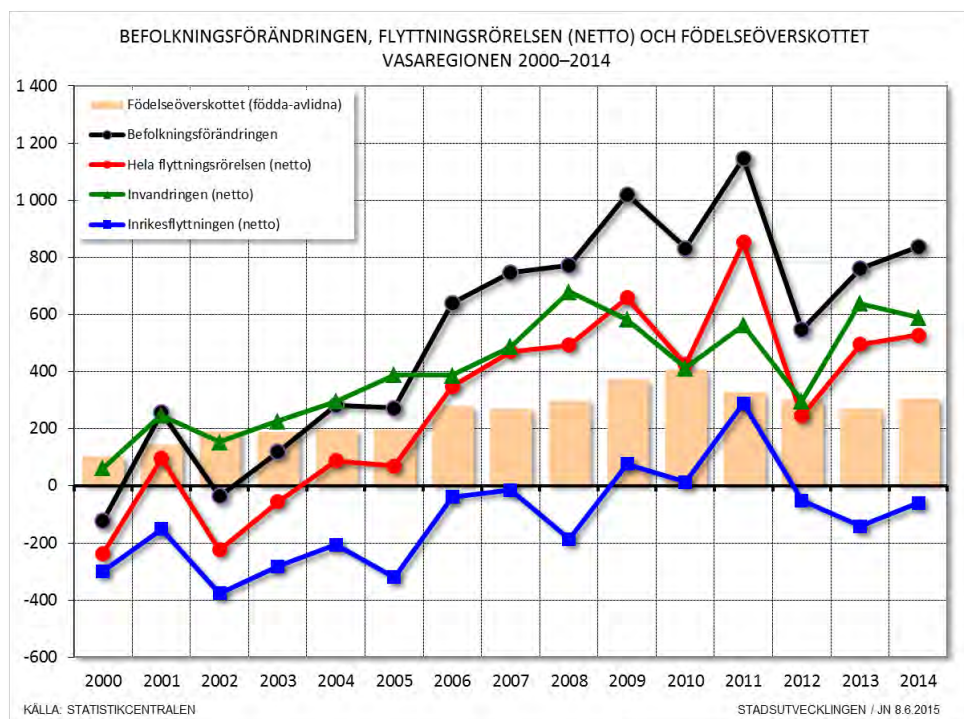

Bild 4. Befolkningsförändringen, flyttningsrörelsen och födelseöverskottet (födda-avlidna) i Vasaregionen på 2000-talet.

Lockande av återflyttare och nya inflyttare

I en undersökning¹⁹ om flyttningsrörelsen i Seinäjoki och Vasa ekonomiska regioner konstaterades att återflyttarna var en betydande inflyttargrupp, eftersom ett återvändande till rötterna är ett viktigt motiv för flyttning. Det är mycket lättare att locka personer som känner till området sedan tidigare än sådana, för vilka området är okänt. Enligt resultaten av undersökningenkäten var nästan hälften av inflyttarna återflyttare. De kommer också för att stanna. Återflyttarna är oftast unga i ålder att bilda familj. Deras främsta motiv för flyttning är arbete, boende och uppväxtmiljön för barn. Det framkom också att svenskspråkiga mer sannolikt flyttar tillbaka till Vasas ekonomiska region, eftersom landskapsidentiteten och rötterna verkar vara speciellt viktiga. Lockande av nya inflyttare är också viktigt, även om det är en större utmaning. Metoder för det är speciellt information och marknadsföring, med hjälp av vilka man kan förbättra bilden och öka den positiva bilden som man förknippar med området. Undersökningen gällde enbart flyttning inom landet.

Befolkningsutveckling enligt språk

Alla språkgrupper växer i Vasaregionen. Antalet personer med övriga språk som modersmål har ökat kraftigt under hela 2000-talet. Deras antal ökade med 3 691 personer under åren 2005–2014 (50 % av regionens befolkningsökning). Antalet finskspråkiga ökade måttligt åren 2000–2005, men från år 2005 har deras antal ökat med 2 461 personer (34 % av regionens befolkningsökning). Antalet svenskspråkiga minskade de första åren under 2000-talet, men började öka från år 2005 och har sedermera ökat med ca 1 142 personer (16 % av regionens befolkningsökning). Folkmängden i Vasaregionen (113 659) enligt språk 31.12.2014:

- 66 417 finskspråkiga (58,4 %)
- 40 778 svenskspråkiga (35,9 %)
- 6 464 med annat modersmål (5,7 %)

¹⁹ Olen palannut kotiseudulle jäädäkseeni – Seinäjoen ja Vaasan muuttoliikkeet. Siirtolaisuusinstituutti 2013.

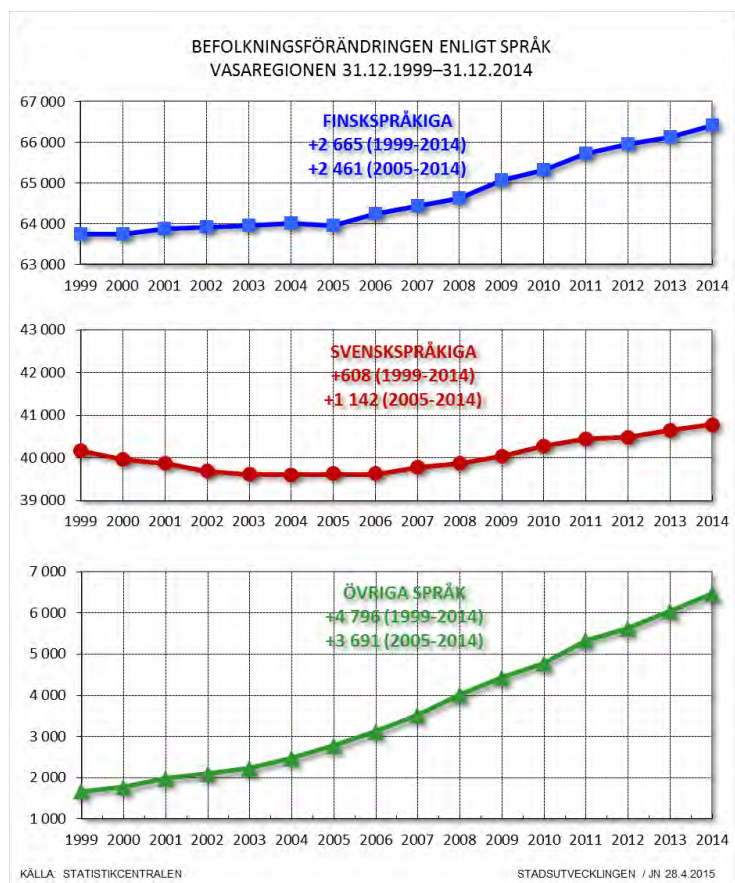

Bild 5. Befolkningsförändring enligt språk i Vasaregionen på 2000-talet.

Vasaregionen hör till landets mest internationella pendlingsområden. Det finns sju mest utländska medborgare bland befolkningen (5 236 personer 31.12.2014). Andelen utländska medborgare av befolkningen är 4,6 %, dvs. ca en procentenhet lägre än andelen befolkning med övriga språk. Det finns nästan lika mycket utländska medborgare som i Uleåborgsregionen, vilken till folkmängden är ca tre gånger större. Vasaregionens utländska medborgare representerar ca 120 nationaliteter och i regionen talas ca 100 olika språk.

I Vasas tre största företags lokala enheter arbetar sammanlagt ca 200 utländska medborgare. Det att regionen är så internationell främjar lokala företags affärsverksamhet och underlättar såväl nya inhemska exportinriktade företags som utländska företags etablering i regionen. Uppkomsten av en internationell atmosfär har främjats av det exportinriktade näringslivet men även av läroanstalterna, som har en stor mängd utländska studerande. Engelskspråkiga daghemsgrupper, språkbadsundervisningen i daghemmen och inom den grundläggande utbildningen, IB-gymnasiet som förbereder för en internationell studentexamen samt utbildningsprogrammen på främmande språk vid högskolorna och universiteten är de bästa formerna av praktisk internationaliseringsfostran.

Befolkningsutveckling enligt åldersgrupp

En granskning åldersgruppsvis av regionens befolkningsutveckling åren 2002-2014 avslöjar att ökningen har varit störst i åldersgruppen 65+ (+4 640) och 20–34-åringar (+3 032). Även antalet 0–6-åringar (+1 393) och 50–64-åringar (+705) har ökat. De övriga åldersgrupperna (7-19- och 35–49-åringar) har minskat. I antalet 7-19-åringar kommer det dock att ske en ökning under de kommande åren, då 0–6-åringarna blir äldre. Även 35–49-åringarnas antal kommer att öka då 20–34-åringarna blir äldre. Ökningen i antalet unga vuxna är en mycket positiv sak med tanke på regionens arbetskraftsbehov. Det märks också som en babyboom. 0-åringarna var i medeltal 1 328 per år åren 2008-2014, medan de var i genomsnitt 1 168 per år åren 2000–2005. 0-åringarna var 1 363 år 2014. Utvecklingen är mycket positiv.

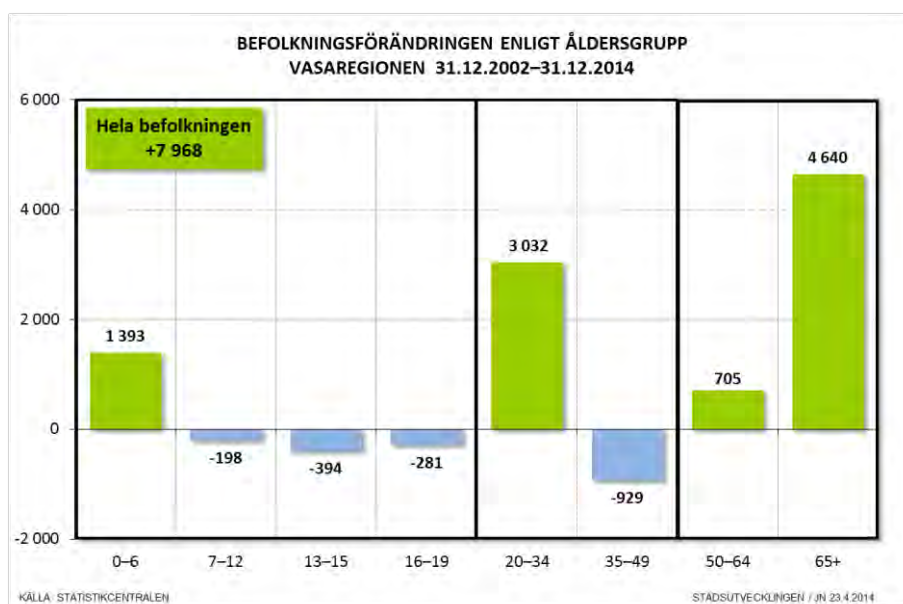

Bild 6. Befolkningsförändringen enligt åldersgrupp i Vasaregionen 2002–2014.

Befolkningsprognoser

Regionens ekonomiska utveckling har den största inverkan på den kommande befolkningsutvecklingen. De senaste årens goda utveckling har syns som en kraftig befolkningsökning. Om regionens nuvarande befolkningsstillväxt (ca 860 invånare per år) fortsätter lika kraftigt, ökar invånarantalet med ca 5 000 invånare fram till år 2020, med ca 14 000 invånare fram till år 2030 och med ca 23 000 invånare fram till år 2040. I regionens strukturmodellarbete, som utfördes under åren 2012-2014, sattes ett mer ambitiöst befolkningsmål; 30 000–50 000 invånare fram till år 2040. Målet innebär ca +1 000–1 800 nya invånare/år. Genomförande av en så här stor befolkningsstillväxt förutsätter att regionens arbetsplatsutveckling stärks betydligt.

Ekonomisk försörjningskvot

Vasaregionen hade den tredje fördelaktigaste ekonomiska försörjningskvoten bland landets 41 pendlingsområden år 2013. Den är fördelaktigare bara i Helsingfors och Mariehamns pendlingsområden. Den ekonomiska försörjningskvoten är fördelaktig också i alla Vasas grannområden, dvs. Närpes, Jakobstads, Seinäjokis och Karlebyns pendlingsområden. Den ekonomiska försörjningskvoten visar hur många personer utanför arbetskraften (dvs. bl.a. 0-14-åringar, studerande, beväringar och pensionärer) och arbetslösa det finns per en sysselsatt. I Vasaregionen finns per en sysselsatt 1,22 som är utanför arbetslivet.

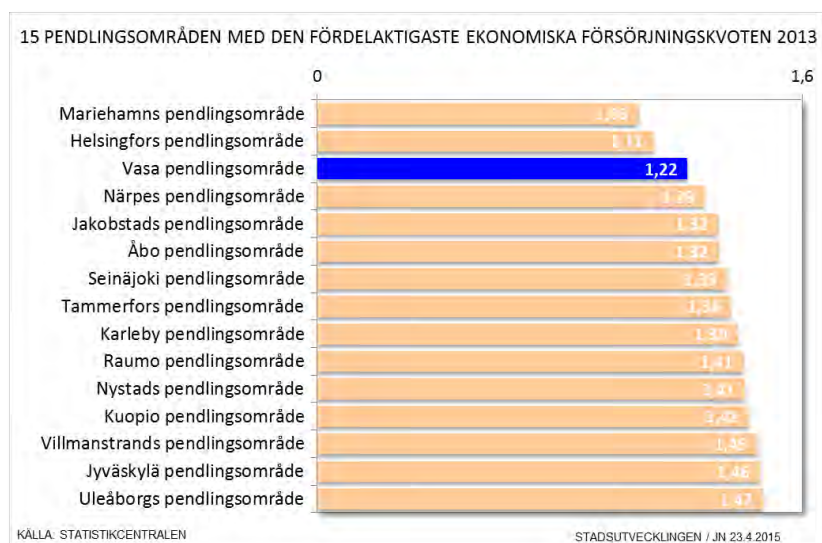

Bild 7. Femton pendlingsområden med den fördelaktigaste ekonomiska försörjningskvoten 2013.

Tillgång till arbetskraft

Speciellt tillgången på kompetent arbetskraft försämras inom den närmaste framtiden i hela Finland. Som en följd av detta tillspetsas konkurrensen mellan regionerna om kompetent arbetskraft. De regioner som kan locka speciellt unga experter är vinnare. Regionens högskolor och näringsliv har den största betydelsen här. Väsentligast är ett omfattande utbud av lockande arbets- och studieplatser. Regionens storlek har en ytterst stor betydelse här. I större regioner finns det ett mer omfattande spektrum av studieplatser och arbetsplatser inom olika branscher. I flera regioner är invandrarna mycket viktiga vid tryggheten av kunnig arbetskraft. I Finland har stadsregionerna lyckats locka invandrare med varierande framgång.

Vasaregionens arbetskraft ökade med 3 998 personer åren 2006–2014 (7,8 %), då arbetsplatsernas antal ökade med 2 653 (5,4 %) åren 2006–2012. I förhållande till det stora behovet av ny arbetskraft har regionens utveckling varit god. Enligt Österbottens NTM-centrals beräkningar²⁰ avgår av arbetskraften²¹ ca 3 100 personer i Vasa stad och ca 4 700 personer i Vasa ekonomiska region²² åren 2013–2017. Största orsaken är pensionering. Antalet arbetslösa ökade med 680 (16,2 %) i Vasaregionen 1/2006–4/2015. Trots det hör regionens arbetslöshetsgrad fortsättningsvis till landets lägsta. Regionens arbetslöshetsgrad var i genomsnitt 9,2 % i januari-april 2015.

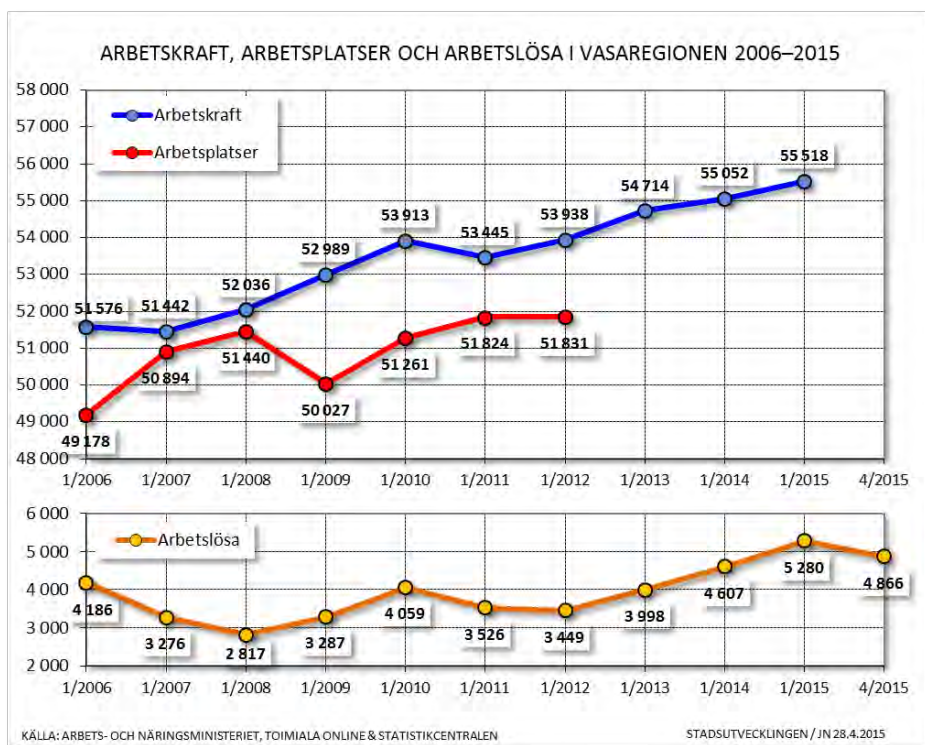

Bild 8. Arbetskraft, arbetsplatser och arbetslösa i Vasaregionen 2006–2015. Den senaste arbetslöshetsuppgiften är 4/2015, den senaste arbetskraftsuppgiften 1/2015 och den senaste arbetsplatsuppgiften 1/2012.

3.3 Arbetsplatsutveckling

Arbetsplatsutveckling på 2000-talet

Vasaregionens arbetsplatsutveckling har varit mycket gynnsam under 2000-talet. Antalet arbetsplatser ökade med 6 192 åren 2000–2012. Vasas andel av tillväxten var nästan 90 % (+5 536). Utöver Vasa hade Korsholm en betydande

²⁰ Kalkylerna baserar sig på Foredatas prognos landskapsvis.

²¹ Till arbetskraften hör alla de 15–74-åriga personer som arbetar eller är arbetslösa.

²² Till Vasa ekonomiska region hör Vasa, Korsholm, Vörå, Malax och Korsnäs, dvs. den är mindre än Vasaregionen.

ökning (+774). Regionen hade 51 831 arbetsplatser i slutet av år 2012 och Vasas andel av dem var 73 % (38 054 arbetsplatser). Med tanke på utvecklingen på lång sikt är det viktigt att nya arbetsplatser uppkommer också i Vasas övriga grannkommuner.

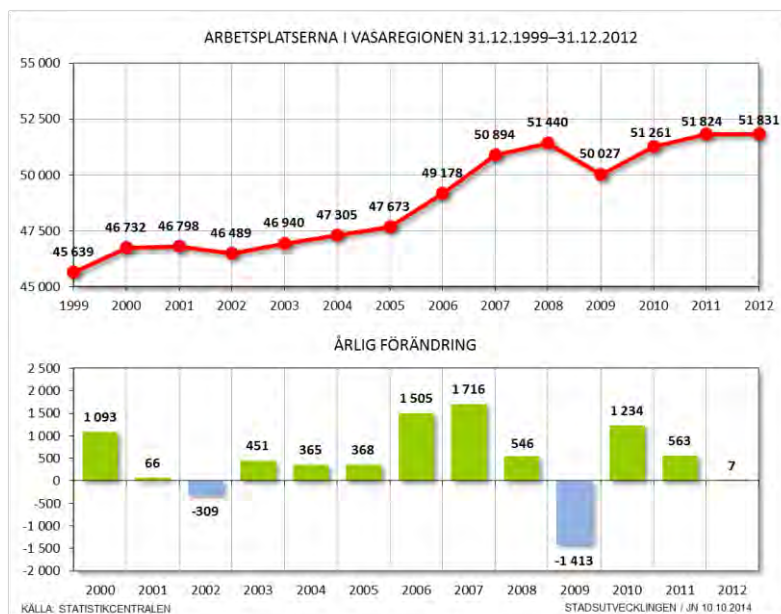

Bild 9. Arbetsplatsutvecklingen i Vasaregionen på 2000-talet.

I fråga om arbetsplatsutvecklingen klarar sig Vasaregionen utmärkt jämfört med övriga pendlingsområden i vårt land. Ökningen i antalet arbetsplatser i regionen var sjunde största bland vårt lands 41 pendlingsområden åren 2005-2012. Bland pendlingsområdena i samma storleksklass var ökningen av antalet arbetsplatser andra störst i Vasaregionen.

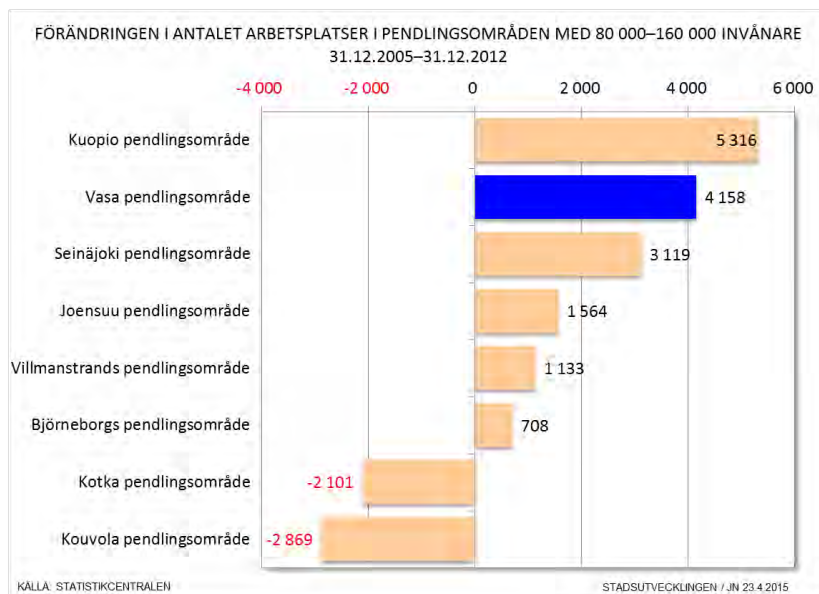

Bild 10. Förändringen i antalet arbetsplatser i pendlingsområden med 80 000-160 000 invånare 2005-2012.

I Vasa stad finns sjätte mest industriarbetsplatser, fastän staden är femtonde störst till befolkningen. Ökningen av antalet arbetsplatser i staden var överlägset störst bland de 25 största städerna åren 2006-2012. Industriarbetsplatsernas antal minskade i de flesta städer medan de ökade med nästan 1 400 i Vasa.

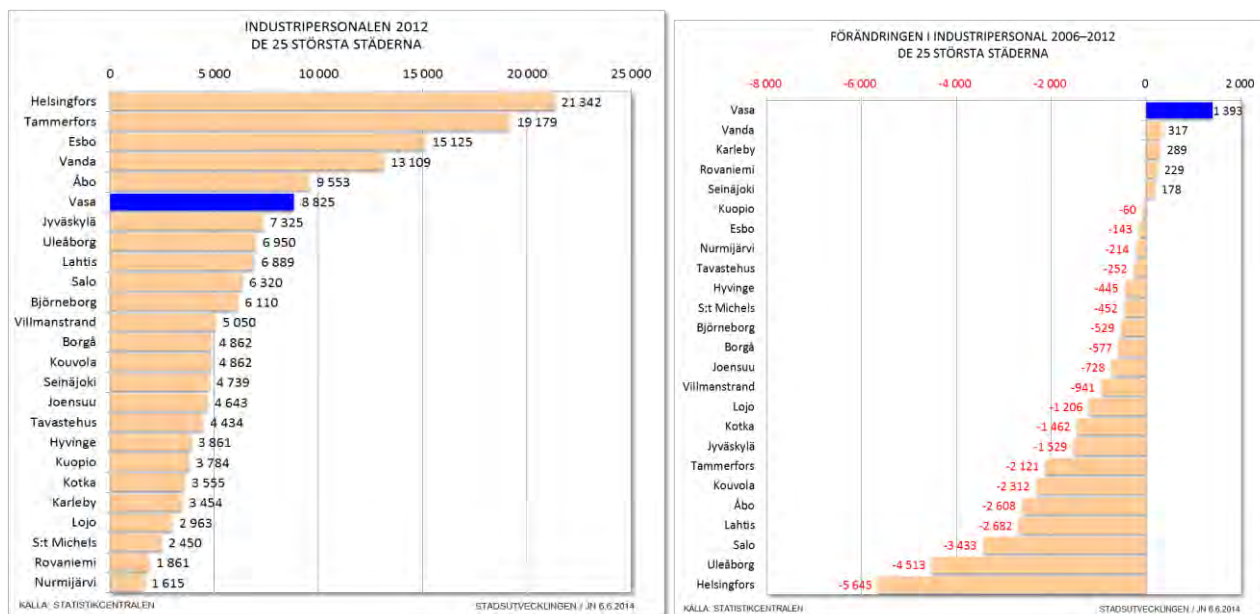

Bild 11. Industripersonalen 2012 och förändringen 2006-2012 i de 25 största städerna.

Utvecklingen av antalet företag

Antalet företag ökar i jämn takt i Vasaregionen. Nettoökningen (nya - nedlagda företag) var 158 företag Q1/2013–Q3/2014. Regionens företagsstock har ökat under en längre tid²³. De flesta nya företag är småföretag.

Enligt Timo Aros undersökning²⁴ ökade företagsgrundandet (nya - nedlagda företag) bara i städerna Vasa (5,4 %) och Kotka (2,9 %) åren 2010-2013 i förhållande till den tidigare utvecklingen (2005-2009). Företagsgrundandet minskade i 24 städer. I målgruppen för undersökningen ingick alla stora och medelstora städer och åtminstone centralstaden från varje landskap. Totalt var städerna 26 st. Företagsgrundandet i förhållande till den existerande företagsstocken var som livligast i Esbo (30,3 promille) Jyväskylä (28,1 promille) och i Uleåborg (27,4 promille) åren 2010–2013. Här är Vasa på 13:e plats (20,0 promille).

Med EK:s Kuntaranking 2015-undersökning²⁵ utreddes hur attraktiva Finlands ekonomiska regioner är som etableringsplatser för företag. I undersökningen granskades 25 ekonomiska regioner. Vasa ekonomiska region placerade sig på tredje plats. I den föregående undersökningen från år 2012 var Vasa på nionde plats. I undersökningen utnyttjades två typer av material: regionvis kommunalekonomi- och företagsamhetsstatistik samt en enkät som riktats till företagsledare, på vilken totalt ca 2 000 företagsledare från olika delar av Finland svarade.

²³ På grund av att Statistikcentralens system för företagsstatistik förnyats kan uppgifterna inte jämföras med uppgifter från tidigare år än 2013.

²⁴ Kaupunkien elinvoiman vertailuanalyysi. Suurten ja keskisuurten kaupunkien absoluuttinen ja suhteellinen elinvoima vuosina 2005–2013 (Timo Aro 2015).

²⁵ Kuntaranking 2015. Elinkeinoelämän keskusliitto.

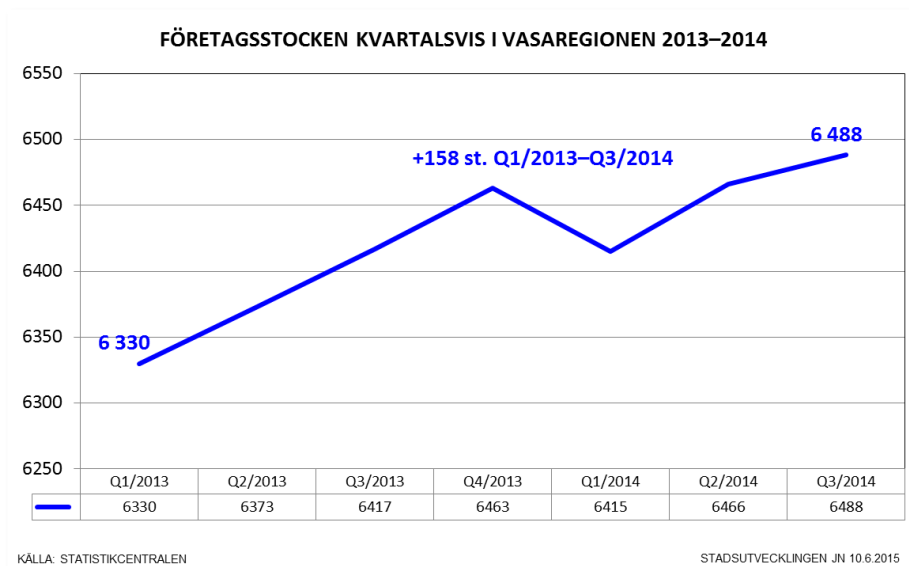

Bild 12. Företagsstocken kvartalsvis i Vasaregionen Q1/2013–Q3/2014.

Arbetsplatsprognos

I Vasaregionen ökade antalet arbetsplatser i genomsnitt med 476 per år under åren 2000-2012 och om samma utveckling fortsätter uppkommer i regionen ca 4 300 nya arbetsplatser fram till 2020 eller ca 9 000 nya arbetsplatser fram till år 2030. Det arbetsplatsmål som satts i det regionala strukturmodellarbetet är 15 000–25 000 arbetsplatser fram till år 2040. Ny arbetskraft behövs för tillsättande av nya arbetsplatser samt för ersättande av den arbetskraft som går i pension. Behovet av ny arbetskraft är mycket stort och regionernas kamp om yrkeskunnig arbetskraft torde tillta ytterligare.

3.4 Arbetsplatsutvecklingen enligt näringsgren

Inom privata sektorn finns 29 448 arbetsplatser i Vasaregionen, dvs. 56,8 % av regionens 51 831 arbetsplatser. Antalet arbetsplatser inom privata sektorn har ökat mest från slutet av år 2005 (+3 018 / 11,4 %). Antalet kommunala arbetsplatser har ökat med 1 811 (15,1 %). Den relativa ökningen inom den kommunala sektorn har alltså varit större. Inom den kommunala sektorn finns 13 809 arbetsplatser i regionen. Antalet arbetsplatser hos företagare har minskat med 293 (-5,7 %) och antalet arbetsplatser hos staten med 433 (-12,8 %). Antalet arbetsplatser inom aktiebolag med statlig majoritet har däremot ökat (+63 / 8,7 %).

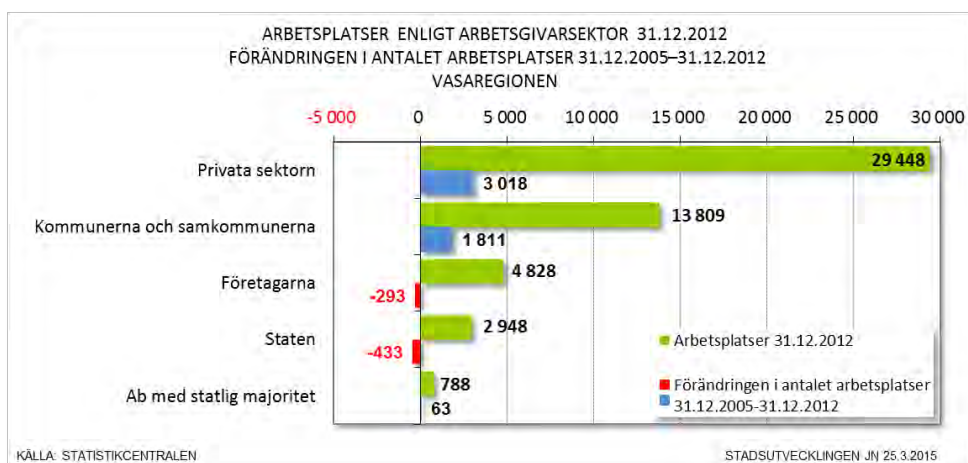

Bild 13. Arbetsplatser enligt arbetsgivarsektor i Vasaregionen 2012 och förändringen i antalet arbetsplatser 2005–2012.

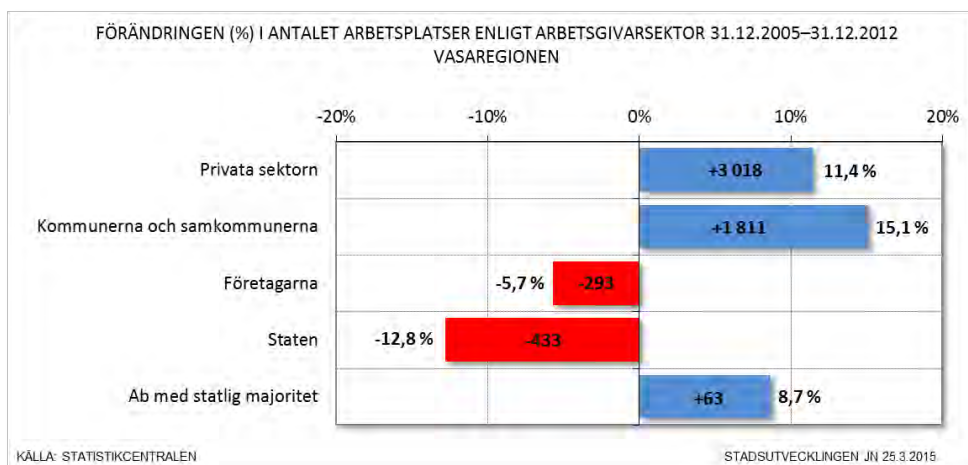
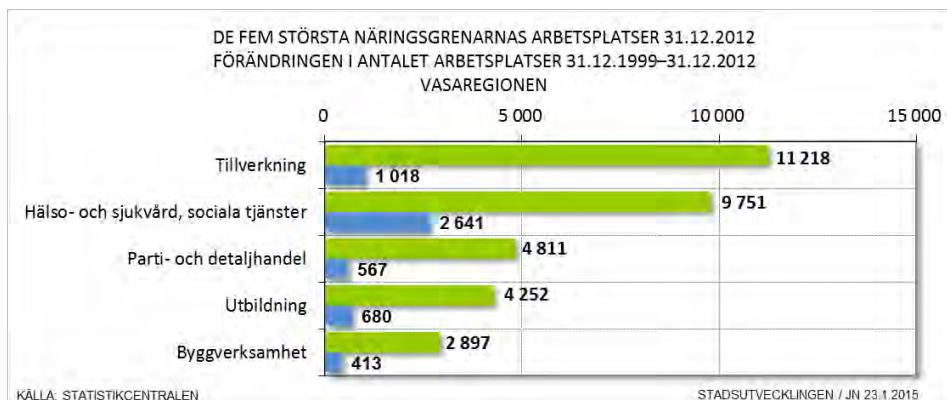

Bild 14. Förändringen (%) i antalet arbetsplatser enligt arbetsgivarsektor i Vasaregionen 2005-2012.

Granskat enligt näringsgren har ökningen i antalet arbetsplatser varit störst inom de största näringsgrenarna. Tillverkningen är den största näringsgrenen med 11 218 arbetsplatser. Ökningen av antalet arbetsplatser inom tillverkningen är den näst största (+1 018) åren 2000-2012. En del av FoU-arbetsplatserna inom tillverkningen finns inom näringsgrenen verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (beskrivs nedan), där både privata och offentliga sektorns FoU-arbetsplatser finns. Ökningen av antalet arbetsplatser var störst inom vård och omsorg samt sociala tjänster (+2 641). Ökningen av arbetsplatserna inom vård och omsorg har alltså varit mycket betydande, och den kraftiga ökningen torde fortsätta. Antalet arbetsplatser inom utbildning ökade med +680, handeln med +567 och byggverksamhet med +413. De fem största näringsgrenarnas andel av ökningen av antalet arbetsplatser i hela regionen var ca 86 % åren 2000-2012.

Tabell 15. De fem största näringsgrenarnas arbetsplatser i Vasaregionen 2012 och förändringen i arbetsplatsernas antal 1999–2012.

Nedan har beskrivits andra, mindre näringsgrenars arbetsplatsantal år 2012 och ändringen i antalet arbetsplatser 31.12.2007–31.12.2012²⁶. Av dessa näringsgrenar ökade förvaltnings- och stödserviceverksamheten mest (+574 arbetsplatser) under ifrågasatt tidsperiod. Antalet arbetsplatser minskade mest inom primärproduktionen (-359) samt transport och magasinering (-258).

²⁶ För de flesta andra mindre näringsgrenarna (ca 3 300–2 800 arbetsplatser) finns jämförbara uppgifter först efter 31.12.2007. Orsaken är en förändring i Statistikcentralens näringsgrensklassificering.

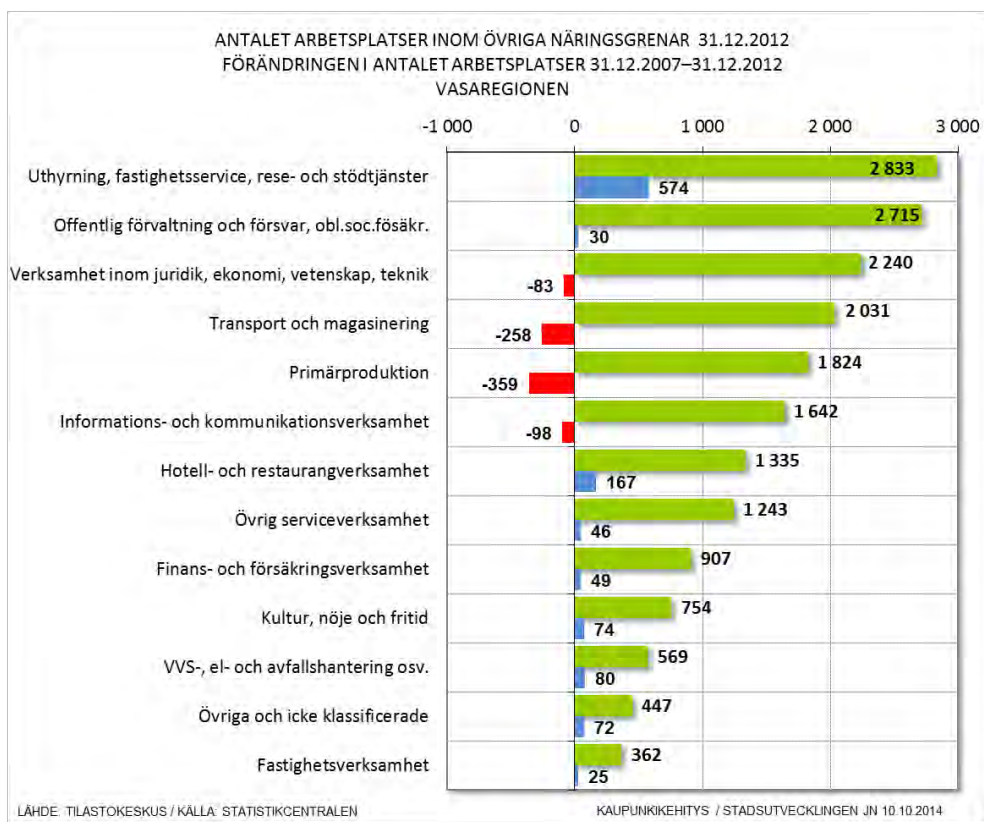

Bild 16. Arbetsplatser inom andra näringsgrenar 2012 och förändringen i antalet arbetsplatser 2007-2012.

3.4.1 Energiklustret

Vasaregionens energikluster är det största i Norden. Det sysselsätter ca 11 000 personer. Inom klustret finns ca 140 företag, vilkas sammanräknade omsättning är ca 4,4 miljarder euro (2013). Av omsättningen kommer ca 80 % från exporten. Energi- och miljöteknologin kommer att bli ett nytt lokomotiv för Finlands export. I Vasaregionen finns ett mångsidigt kunnande och starka resurser för att svara på utmaningarna i branschen. Energiklustrets betydelse med tanke på hela Finlands exportinkomster är mycket betydande. Klustrets andel av värdet på landets energiteknologiexport är ca 30 % och andelen av värdet på landets teknologiexport ca 12 %. Vasaregionens andel av hela landets befolkning är endast ca 2 %.

Vasaregionens stora internationella energiteknologiföretag har beräknats generera minst en arbetsplats i regionens olika underleverantörsföretag per varje egen arbetstagare. Företagarorganisationerna bedömer att det finns över 120 sm-företag i Österbotten, vilka verkar som underleverantörer inom energiteknologin. En förutsättning för utläggande av funktioner är att underleverantören har ett djupare specialkunnande och till exempel en bättre maskinpark för utförande av ett arbete som utläggs än vad huvudleverantören har. Branschens lokomotiv uppmuntrar också sina underleverantörer att utveckla sin verksamhet samt att knyta nya affärskontakter för att dela upp de företagsekonomiska riskerna, säkerställa flexibilitet och utveckla kompetensen. Ett underleverantörsföretag i toppklass visar vilja och mod att satsa på utvecklande av verksamheten, eftersom fortgående förnyelse är viktigt för att upprätthålla konkurrenskraften. De viktigaste underleverantörerna är strategiska kompanjoner för sina huvudmän. Sakkunniga underleverantörsföretag skapar en bra grund också för etablering av nya företag och stärker energiklustrets position ytterligare. Regionen har även inom olika projekt aktivt strävat till att förbättra underleverantörernas konkurrensförmåga.

3.4.2 Övriga industriföretag

I Vasaregionen finns uppskattningsvis ca 1 200 industriarbetsplatser i industriföretag utanför energiklustret. Nedan finns en framställning om arbetsplatserna enligt näringsgren inom företagen som sysselsätter åtminstone ca 40

personer. Ett undantag utgör den mekaniska träförädlingen, där företagen är små men där det sammanräknade antalet arbetstagare är ganska stort.

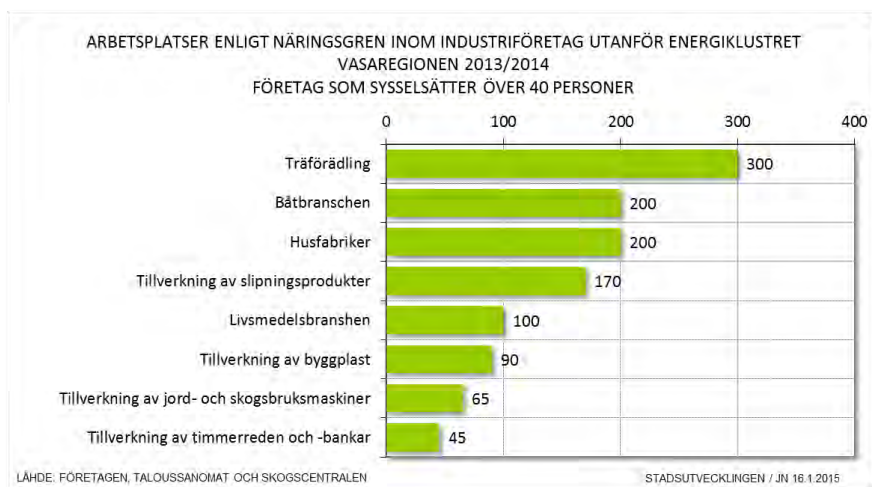

Bild 17. Arbetsplatser enligt näringsgren inom industriföretag utanför energiklustret som sysselsätter minst 40 anställda i Vasaregionen 2013/2014. Källa: företagen, Taloussanomat och Skogscentralen (träförädling).

	Anställda	Omsättning (milj. €)	Exportens andel av omsättningen	Antal företag	Annat
Träförädling	250–300	inga uppgifter	inga uppgifter	ca 70	Såg- och hyvlingverksamhet, byggnadssnickarprodukter, inrednings-/möbeltillverkning, träförpackningar m.m.
Husfabriker	150–200	25–35	Exportens andel är liten i de flesta företagen. I ett företag var exporten emellertid ca 50 % för några år sedan.	4	Inom den konjunkturkänsliga branschen varierar personalmängden och omsättningen mycket från år till år.
Båtbranschen	160–200	23–30	70–85 %	Ett stort företag och tre små företag med färre än fem anställda.	Antalet företag inom båtbranschen gäller bara egentliga båttillverkare, d.v.s. båtbranschens komponenttillverkare, tjänster och handel ingår inte här.
Tillverkning av slipningsprodukter	170	135 (moderföretaget)	95 % (moderföretaget)	1	Moderföretagets produktionsenhet.
Livsmedelsbranschen	100	34	inga uppgifter	2	Inom livsmedelsbranschen fungerar inga betydande företag i Vasaregionen. Utvecklingen har under en längre tid varit negativ fränsett några undantag och mindre företag.
Tillverkning av byggplast	90	15	40 %	1	Företaget tillverkar produkter för infästningar och specialtak.
Tillverkning av jord- och skogsbruksmaskiner	65	23,4	80 %	1	
Tillverkning av timmerreden och -bankar	45	14	65–70 %	1	Företagets personalmängd mer än fördubblades och omsättningen nästan tredubblades under åren 2009-2013.

Tabell 1. Arbetsplatser enligt näringsgren inom industriföretag utanför energiklustret som sysselsätter minst 40 anställda i Vasaregionen 2013/2014. Källa: företagen, Taloussanomat och Skogscentralen (träförädling).

3.4.3 Övriga arbetsplatser inom den privata sektorn

I det följande beskrivs näringsgrenar, där det i huvudsak är fråga om arbetsplatser inom privata sektorn förutom ett par undantag. De är närmast vård och omsorg; sociala tjänster, kultur, nöje och fritid samt VVS, el och avfallshantering m.m.

	Arbetsplatser totalt 31.12.2012	Förändring 31.12.2007- 31.12.2012	Förändring 31.12.1999- 31.12.2012	Annat
Hälsa- och socialvårdsservice	9 751	1 299	2 641	Enligt THL:s uppskattning är de privata arbetsplatsernas andel av arbetsplatserna inom hälso- och socialservicen numera cirka 15-20 %. I Vasaregionen innebär detta cirka 1 400-2 000 arbetsplatser. Såväl den offentliga som den privata sektorns tillväxt har varit betydande under 2000-talet.
Parti- och detaljhandel	4 811	-59	567	Arbetsplatsernas antal ökade i genomsnitt med 78/år under åren 2000-2007. Antalet arbetsplatser har sedermera minskat med 12/år.
-Detaljhandel	2 783	174	inga uppgifter	Omsättningen inom detaljhandeln ökade med 158 milj. € under åren 2007-2012. Omsättningen var totalt 984 milj. € år 2012. Den var nästan lika stor som i Seinäjokiregionen (990 milj. €), som med avseende på befolkningen är av nästan samma storlek som Vasaregionen. Inom detaljhandeln arbetar 2 960 personer i Seinäjokiregionen d.v.s. 177 flera än i Vasaregionen.
-Partihandel	2 082	-233	inga uppgifter	Antalet arbetsplatser inom partihandeln minskade åren 2007-2012.
Byggande	2 897	-337	413	De senaste årens dåliga utveckling beror till stor del på den avsevärda minskningen i antalet arbetsplatser under åren 2008-2009 (ca -500). Sedermera har antalet arbetsplatser ökat med ca 150. Ökningen i omsättningstrenden inom byggande var näst störst i Österbotten Q3/2013-Q3/2014 (+2,9 %). Ökningen var en aning större bara i Nyland (+3,1 %). I 15 landskap utvecklades omsättningstrenden inom byggande negativt (-0,2 %...-10,9 %). Granskningar på längre sikt visar att omsättningstrenden inom byggandet i Österbotten har utvecklats betydligt bättre än i övriga landet sedan år 2011.
Förvaltning och stödserviceverksamhet	2 833	574	inga uppgifter	Antalet arbetsplatser inom förvaltning och stödserviceverksamhet ökade kraftigt under åren 2007-2012. Av arbetsplatserna finns 40 % inom fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor, 31 % inom arbetsförmedling, bemanning och andra personalrelaterade tjänster, 15 % inom kontorstjänster och andra företagstjänster, 6 % inom säkerhets- och bevakningstjänster, 5 % inom uthyrning och leasing och 3 % inom turism (se arbetsplatser i hotell och restauranger nedan).
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	2 240	-83	inga uppgifter	En anmärkningsvärd del av arbetsplatserna utgörs av FoU-arbetsplatser inom den privata och den offentliga sektorn. Utvecklingen för FoU-personalens antal beskrivs ovan i punkten FoU-satsningar. Till verksamhetsområdet hör också juridisk och ekonomisk konsultverksamhet, verksamheter som utövas av huvudkontor, konsulttjänster till företag, arkitekt- och teknisk konsultverksamhet, teknisk provning och analys, vetenskaplig forskning och utveckling, reklamverksamhet och marknadsundersökning, annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt övrig specialiserad service för affärlivet och veterinärverksamhet.
Transport och magasinering	2 031	-258	inga uppgifter	Antalet arbetsplatser inom transport och magasinering minskade med ca 200 under åren 2009-2010. Sedermera har arbetsplatsernas antal minskat med ca 60.
Primärproduktion	1 824	-359	-1 005	Antalet arbetsplatser minskade med i genomsnitt 81 per år under åren 2000-2007 och har senare minskat med i genomsnitt 72 per år. Primärproduktionen indelas i följande underområden: Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill, skogsbruk, fiske och vattenbruk samt utvinning av mineral. Till primärproduktionen hör också pålsnäringen, som är en mycket viktig näringsgren i Österbotten. I Vasaregionen finns ca 200 aktiva farmar (i Österbotten är antalet ca 500). Vasaregionens farmers försäljning uppgår till ca 35 milj. € (i Österbotten ca 130 milj. €).
Information och kommunikation	1 642	-100	inga uppgifter	Antalet arbetsplatser ökade med 65 år 2012.
Hotell och restauranger	1 335	167	inga uppgifter	Merparten av arbetsplatser finns inom restaurangbranschen.
Annan serviceverksamhet	1 243	46	inga uppgifter	Till verksamhetsområdet hör bl.a. intressebevakning och religiös verksamhet, reparation av datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar och andra konsumenttjänster.
Finans- och försäkringsverksamh.	907	49	inga uppgifter	Ca 80 % av arbetsplatserna finns i Vasa stad.
Kultur, nöje och fritid	754	74	inga uppgifter	Ca 90 % av arbetsplatserna finns i Vasa stad.
VVS-, el- och avfallshantering m.m.	569	80	inga uppgifter	Det är fråga om arbetsplatser inom bl.a. vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering samt försörjning av el, gas, värme och kyla.
Fastighetsverksamhet	362	25	inga uppgifter	Ca 80 % av arbetsplatserna finns i Vasa stad.

Tabell 2. Näringsgrenar, där det i huvudsak är fråga om arbetsplatser inom privata sektorn. Uppgifter för hela 2000-talet finns endast för några näringsgrenars del. Källa: Statistikcentralen och Institutet för hälsa och välfärd.

3.5 Innovationsförmåga

Satsningar inom Forskning och Utveckling (FoU)

Vasa ekonomiska regions sammanlagda FoU-satsningar var 196,3 miljoner € år 2013 (6:e störst bland de ekonomiska regionerna). Företagens andel av satsningarna är 164 miljoner € (84 %). Företagens satsningar ökade 101,4 miljoner € (162 %) åren 2005-2013. Ökningen är den näst största i landet och endast Helsingfors ekonomiska region ligger framför Vasa. Vasa ekonomiska region är till folkmängden landets 11:e största ekonomiska region. Dess andel av hela Österbottens FoU-satsningar är ca 92 %.

I Vasa ekonomiska region ökade den offentliga sektorn FoU-satsningar också åren 2005–2013 (+19,1 miljoner €/147 %). Högskolorna svarar för så gott som alla satsningar inom offentlig sektor i Vasa ekonomiska region. Trots ökningen är den offentliga sektorns FoU-satsningar dock fortsättningsvis jämförelsevis små (32,2 miljoner € / 9:e störst). Inom andra regioner av motsvarande storlek är offentliga sektorns FoU-satsningar märkbart större: Joensuu 64,2 miljoner €, Kuopio 90,3 miljoner € och Jyväskylä 123 miljoner €.

I Vasa ekonomiska region arbetar 1 612 personer inom FoU-verksamhet (7:e störst bland de ekonomiska regionerna). Hela FoU-personalen ökade med 587 personer åren 2005–2013, vilket var den tredje största ökningen bland de 20 största ekonomiska regionerna. Offentliga sektorns FoU-personal ökade med 447 personer (162,4 %) och företagens FoU-personal med 140 personer (18,7 %). I högskolorna finns närapå hela offentliga sektorns FoU-personal i Vasas ekonomiska region.

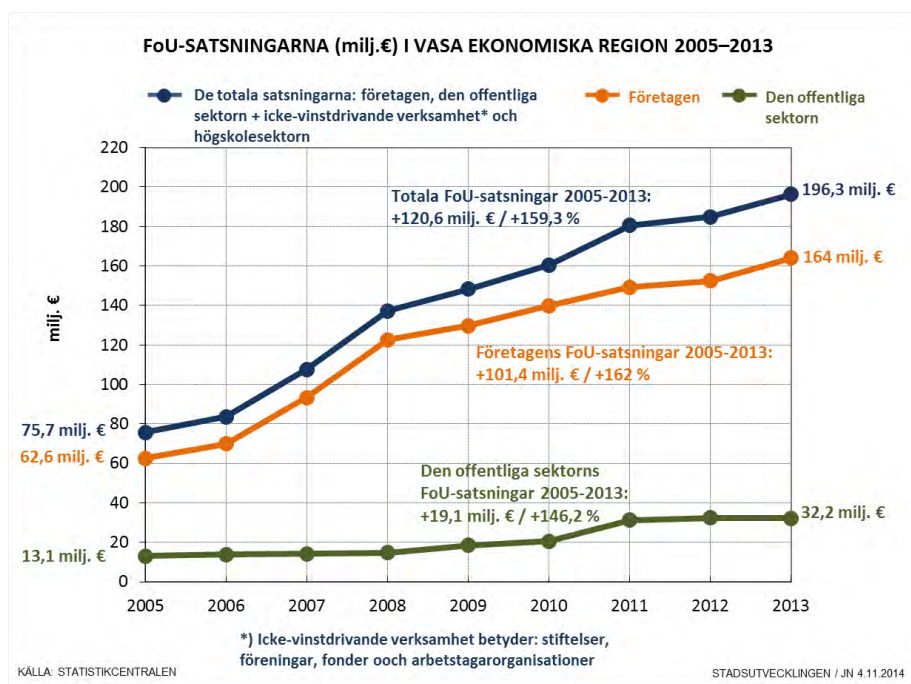

Bild 18. FoU-satsningarna i Vasa ekonomiska region 2005–2013.

Patentansökningar

Vasaregionens starka och mångsidiga näringsliv syns också i statistiken över patentansökningar. Det sammanräknade antalet ansökningar om patent i Vasa ekonomiska region var 7:e störst åren 2005-2013.

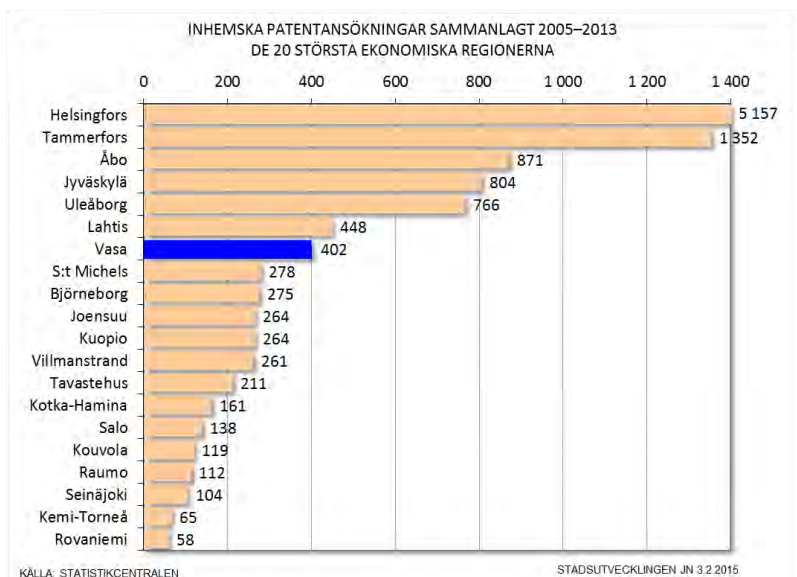

Bild 19. Inhemska patentansökningar sammanlagt 2005-2013.

3.6 Infrastruktur och logistik

I Vasaregionen satsar man på utveckling av en logistikhelhet som skapar en stark logistisk verksamhetsmiljö för regionens näringsliv. Den stöder redan existerande funktioners konkurrenskraft och ger förutsättningar för utveckling av verksamheten och tillväxt. Den ökar också avsevärt regionens attraktivitet för nya etableringar. Vasa stad har i samarbete med Umeå redan i ett tidigt skede beaktat de skärpta utsläppskraven och på ett framgångsrikt sätt satsat på en infrastruktur som stöder miljövänliga transportkedjor. I och med utvecklingskorridoren Vasa-Seinäjäki utvecklas samarbetet med grannkommunerna fortgående, utvecklingsarbetet med järnvägskorridoren Vasa-Seinäjäki samt planeringen av tågens hastighetsökning för att försnabba tågförbindelsen mellan Vasa och Seinäjoki är några exempel i anslutning till det här. Flygplatsen i Vasa är i jämförelse med hela landet den fjärde största landskapsflygplatsen, vars inrikes- och utrikestrafik har en stor betydelse i de österbottniska landskapen. Målet är dessutom att skapa en sådan knutpunkt för internationella varuströmmar som skapar mervärde också för logistikaktörerna så, att branschens kunskapsnivå, konkurrenskraft och sysselsättning utvecklas.

Nedan presenteras exempel på aktuella projekt eller nyligen utförda åtgärder, vilka alla strävar till att förbättra regionens tillgänglighet.

Midway Alignment of the Bothnian corridor

Syftet med projektet Midway Alignment of the Bothnian Corridor är att förbättra transportkorridorens transportrutter från Norge, via Sverige och Finland till Ryssland och stöda det existerande multimodala TEN-T-nätverket med synergi mellan flera transportformer (hav, landsväg, järnväg). Bättre förbindelser skapar också förutsättningar för ekonomisk tillväxt och för samarbete mellan regionerna. Med andra ord skapar Midway Alignment en säker, miljövänlig och ekonomiskt lönsam transportrutt för passagerare och fraktgodis som passerar genom Bottniska korridoren. Rutten kombinerar tre strategiskt sett viktiga europeiska huvudleder: E12, E4 och E8 samt Botniabanan-huvudspårnätet.

För linjen Vasa–Umeå planeras ett nytt fartyg som samtidigt är tänkt att fungera som en innovationsplattform för sjöfartsinnovationer. Fartyget är en del av projektet Midway Alignment of the Bothnian Corridor som kommer att förbättra transportrutten över Kvarken, med målsättningen att uppfylla nationella och internationella krav på ett hållbart transportsystem, både med tanke på miljön och på ekonomin. Det nya fartyget beaktar Kvarkens isförhållanden, det grunda vattnet i området och naturen. Fartyget kommer troligtvis att använda flytande naturgas (LNG) som bränsle. Lokala företag inom branschen deltar i inledningsskedet med en produktutvecklingsinsats och då fartyget blir färdigt kan företagen använda det som skyltfönster för sitt kunnande. Målet är även att skapa förutsättningar för att öka multimodaliteten och garantera en trygg och kontinuerlig trafik. Kommunala, regionala och

nationella finansiärer från Finland och Sverige samt privata företag och EU:s TEN-T-fond finansierar projektet Midway Alignment of the Bothnian Corridor. Projektet omfattar i första skedet 18 partner. Umeå och Vasa har huvudansvaret.

För projektet Midway Alignment har år 2013 beviljats i första skedet 6,1 miljoner euro i EU-stöd för tiden 2012-2015, totalt 20,7 miljoner euro. Med finansieringen görs förutredningar och planeras det framtida fartyget samt effektiveras landlogistiken/hamnarna med investeringar. Samtidigt ska genomförandet av den egentliga fartygsinvesteringen beredas som ett fortsättningsprojekt på nationell och internationell nivå. Den inledande planeringen av det nya fartyget genomförs av Wärtsilä. Den finansiering som beviljats av EU ska dessutom användas till att utveckla hela transportkorridoren och förbättra hamnarna på såväl finska som svenska sidan.

Bild 20. Wärtsilä planerar en miljövänlig färja för trafiken i Bottniska viken. Foto: Wärtsilä (artistiskt första utkast)

NLC Ferry

Sträckan Vasa–Umeå är den kortaste sjövägen mellan Finland och Sverige. Trafiken mellan länderna är världens nordligaste internationella fartygslinje som trafikerar året runt. Rederiet NLC Ferry Ab Oy, som grundades år 2012 ägs av Vasa stad och Umeå stad. Rederiet trafikerar mellan städerna med färjan M/S Wasa Express. Wasaline sköter frakt- och passagerartrafiken. Fartygsrutten är viktig med tanke på exporten, eftersom det från Umeå är möjligt att till exempel föra fraktgodis via järnvägstrafik till Mellaneuropa. Hamnarna i södra Sverige och speciellt mellersta Norge erbjuder en direkt oceanförbindelse för både finländska och längre österifrån kommande produkter. Sedan Wasa Express började trafikera rutten har framför allt passagerarantalet men även fraktvolymerna ökat markant.

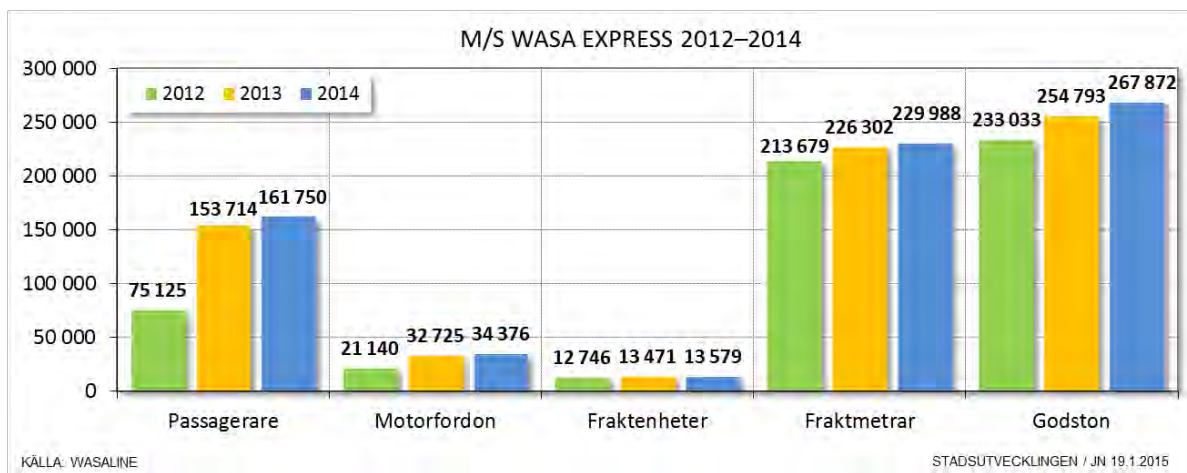

Bild 21. M/S Wasa Express transporter åren 2012-2014.

Merenkurkun Satamat Oy / Kvarkenhamnar Ab / Kvarken Ports Ltd.

Hamnen i Vasa möjliggör Finlands nordligaste och Österbottens enda passagerarfärjeförbindelse året runt mellan Vasa och Umeå. Hamntrafiken främjas i och med att förbindelserna till Umeå utvecklas. Att koncentrera materialströmmarna för regionens företag till området ökar behovet av lagrings- och godshanteringsfunktioner, vilket beaktas i planeringen av hamnen och logistikområdet. Förutsättningarna för en ny LNG-terminal i Vasa hamn utreds. LNG behövs inte enbart för den nya planerade färjan utan tillgängligheten av LNG gynnar även fler av regionens företag.

Vasa stad och Umeå stad har grundat det gemensamma nya hamnbolaget Kvarkenhamnar Ab, vilket inledde sin verksamhet 1.1.2015. Målet med förenandet av hamnfunktionerna är att skapa effektiva, högklassiga och miljövänliga lösningar samt stärka områdets transporttrutter. Det är andra gången i världen och första gången i Finland som en hamn bolagiseras till ett hamnbolag som ägs av två städer och är verksamt i två länder. Vasa stad och det av Umeå kommun ägda Umeå Kommunföretag äger båda 50 procent av bolaget, vars hemort är Umeå. Syftet är att fortgående utveckla hamnarna, förbättra servicen och stärka samarbetet mellan alla Kvarkenområdets logistikaktörer.

Umeå hamn är en livlig exporthamn för skogsindustrin med containertrafik varje vecka till Mellaneuropa. Vasa hamn är Österbottens enda passagerarhamn. I hamnen har omfattande investeringar gjorts, bl.a. har RoRo-rampen förnyats, lyftkapaciteten höjts betydligt och hamnområdets lagringsmöjligheter har gjorts mångsidigare och utökats. Regionen och olika intressentgrupper har också investerat systematiskt i hamnens närhet med tanke på väg- och järnvägsarrangemang samt logistiska helhetslösningar.

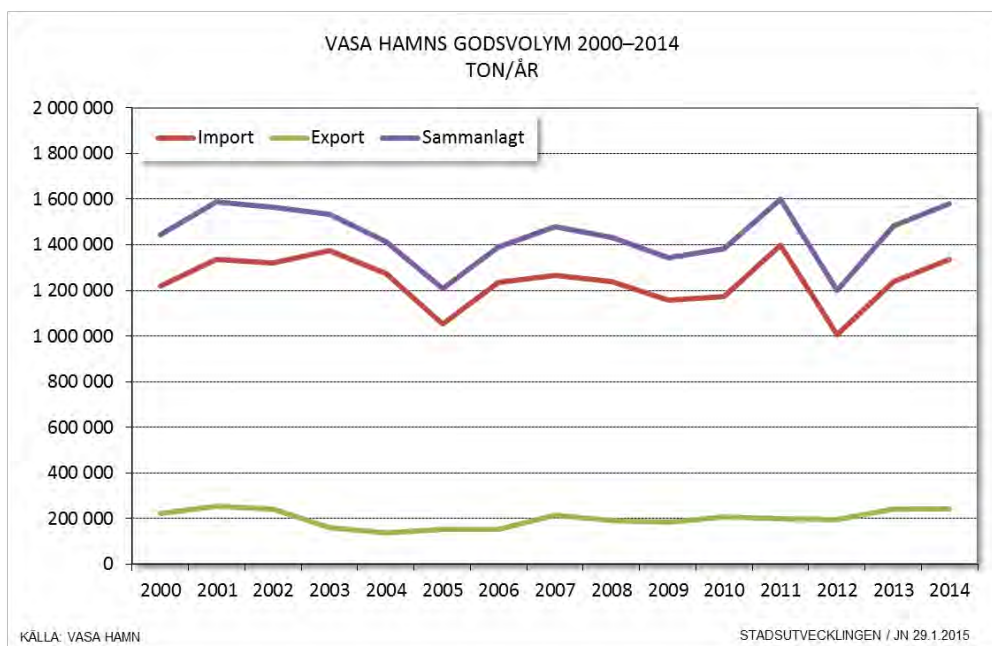

Bild 22. Godsvolymen i Vasa hamn åren 2000-2014.

NLC Vaasa (Vasaregionens logistikområde)

Den totala arealen för Vasaregionens logistikområde kommer att uppgå till ca 400 hektar och fördelas på en logistikföretagspark, ett järnvägsterminalområde samt områden för tillverkningsindustri. Tomtstorlekarna kan i princip formas fritt enligt företagets behov. Vid byggandet av infrastrukturen har man förberett sig på att tomterna kan vara stora, ca 1,5–5,5 hektar. Till logistikområdet koncentreras på kort sikt regionens logistik för landtrafik.

På det kommande järnvägsterminalsområdet är det möjligt att vid sidan om en kombiterminal för långträdare och tåg placera bl.a. järnvägsterminalsfunktioner som betjänar projekt och bulkvarutransporter. Också funktioner som stöder hamnen, såsom lagrings- och containerområden är möjliga. Järnvägsterminalsområdet genomförs enligt företagets behov under en tidsperiod som varar minst 5-10 år. Genom att utveckla logistikområdet både stärker man regionens

existerande industris konkurrenskraft och skapar ett attraktivt område för nya etableringar inom produktionsindustrin.

I framtiden utvecklas hamnområdet och transportererna rationaliseras, eftersom det inte är önskvärt att långtradare kör genom stadens centrum. Man borde hitta andra alternativ och lösningar för utvecklande av järnvägs- och vägförbindelserna till hamnen.

NLC Vaasa hör tillsammans med Kvarken Ports och NLC Ferry till transportkorridoren Nordic Logistic Corridor, vars syfte är att förbättra de öst-västliga förbindelserna för både gods och passagerare.

Bolaget KovaLogin Ab/NLC Vaasa, som ägs av Vasa och Korsholm och grundades år 2012, har förverkligat det första skedet av logistikområdet och arrenderar tomterna till företaget. Oy Vaasa Parks Ab sköter marknadsföringen av tomterna på området samt förhandlingarna med logistikföretagen. VASEK har deltagit i marknadsföringen av området och planeringen av konceptet.

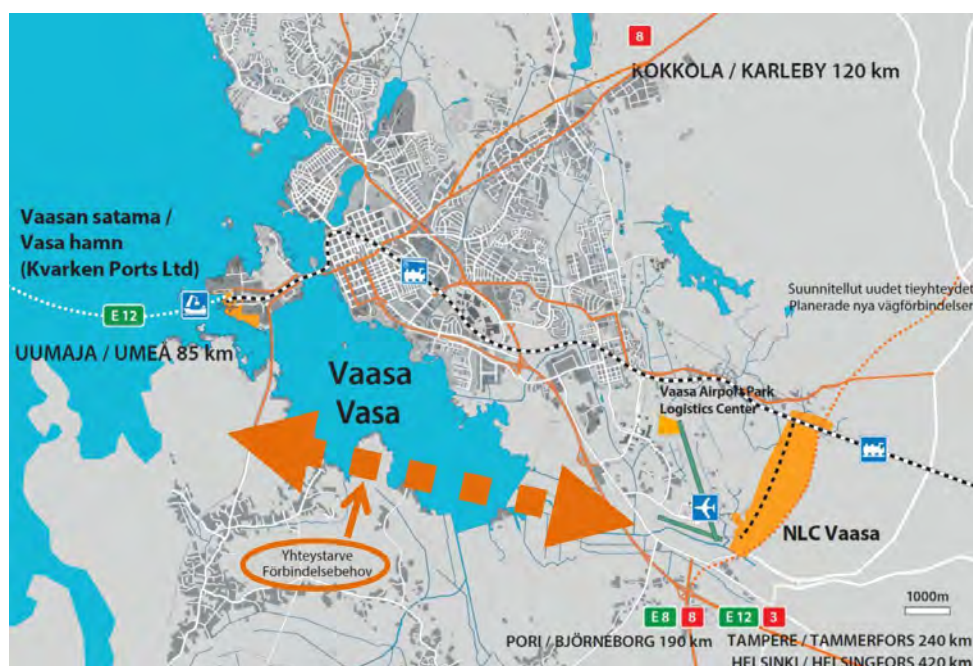

Bild 23. Kartbilden visar flygplatsens, hamnens, NLC Vaasas och Airport Logistics Centers läge samt behovet av en ny hamnvägsförbindelse

Vaasa Airport Logistics Center

Den mångfunktionella terminal som planerats i närheten av flygplatsen kommer, när den förverkligats, att på ett omfattande sätt betjäna hela västra Finland. Där hanteras de mest brådskande transportererna såväl för företag verksamma i företagsparken Vaasa Airport Park som för energiteknologiföretag och övriga företag i hela regionen. Den terminal för flera användare som planerats i Vaasa Airport Logistics Center lämpar sig särskilt för dem som tillhandahåller logistik-integrationstjänster och 3PL-tjänster. Vasa stad har tillsammans med Finavia bildat bolaget Cargo Apron Vaasa år 2008, vars uppgift är att genomföra ett flyglogistikcenter på området.

Vasa flygplats

Vasa flygplats är den femte största flygplatsen i Finland och via den reser årligen över 330 000 passagerare. Vasa flygplats stöder sig kraftigt på affärsresenärer, och från fältet sköts dagligen sex Finnair-flyg till Helsingfors samt fyra SAS-flyg till Stockholm som betjänar regionens internationella företags anställda och deras gäster. Smidiga flygresor till Helsingfors och Stockholm erbjuder båda passagerargrupperna ett brett utbud av anslutningar såväl till Mellaneuropa som till andra delar av världen.

Charterflygen från Vasa flygplats till olika semester mål har ökat. År 2014 var charterflygen 140. På sommaren ökar flygbolaget Norwegians flygningar varje vecka till Stockholm möjligheterna för såväl fritids- som affärsresenärer.

År 2014 förnyades flygterminalen och passagerarservicen förbättrades. Flygplatsens två caféer betjänar passagerare, och speciellt affärsresenärernas trivsel har beaktats både med tanke på väntsalens inredning, laddningsmöjligheterna för mobila enheter och i caféernas produktsortiment. Förbättringarna fortsätter ytterligare och i det årliga strategiarbetet för utvecklandet av flygstationen beaktas starkt resenärernas önskemål och behov. Under år 2015 får startbanan en ny beläggning och också andra funktionella förbättringar görs.

3.7 Markanvändning och markpolitik

En stadsregions samhällsstruktur och tillgänglighet har en betydande inverkan på regionalekonomin och därigenom på livskraften. I Finland har beroendet mellan produktionsutveckling och bostads- och arbetsmarknadens funktionalitet enligt Heikki A. Loikkanen²⁷ fått för liten uppmärksamhet. Enligt Loikkanen ökar en stor befolkning, mångsidiga sektorer, närheten till företag inom samma bransch samt en stor arbetsplats- och invånartäthet den privata och offentliga sektorns produktivitet. Konkurrenskraften stärks genom "ackumulationsfördelar" vilka är:

- skal-fördelar (stordriftsfördelar),
- lokaliseringfördelar (lärdom och nytta av andra företag, samarbete, konkurrens),
- urbaniseringsfördelar (funktionell mångsidighet).

Vasaregionens kommuner (Vasa, Korsholm, Vörå, Malax, Korsnäs, Laihela och Storkyro) har i samarbete utarbetat en strukturmodell för Vasaregionen under åren 2013–2014. Planen är en långsiktig strategisk plan för markanvändningen fram till år 2040. Dess mål har varit att skapa en gemensam syn på huvudlinjerna för stadsregionens samhällsstruktur. Strukturmodellen för markanvändningen har skapats genom alternativa modeller och därtill anknutna konsekvensbedömningar. Som resultat av processen har man utformat "Solmodellen 2040". Med den eftersträvar man +30 000–50 000 nya invånare och +15 000–25 000 nya arbetsplatser fram till år 2040. I modellen betonas Vasaregionens ledande ställning i Finland som internationellt område inom energikunnande. Vasaregionen profilerar sig som en havsnära stadsregion med fokus på rekreation, högklassigt boende och turismutveckling. Viktigt är att stärka regionens identitet och särdrag, vilket ökar regionens dragningskraft."

"Solmodellen 2040" har beskrivits genom fyra teman:

Boende: I strukturmodellen sker största delen av befolkningsökningen i den nuvarande samhällsstrukturen eller i anknytning till den. Största delen av befolkningsökningen koncentreras dock fortfarande till regionens största boendecentrum som finns i Vasa, Korsholm och Laihela.

Närings-, logistik och trafik: Från Vasaregionen skapas fungerande logistiska förbindelser som tjänar näringslivet och turismen. Utvecklingszonen för näringslivet som omfattar betydande arbetsplatskoncentrationer sträcker sig från Storkyro till Replot och från Oravais till Korsnäs. Flygplatsen, hamnen, banförbindelsen och dess stationsregioner samt riksvägsförbindelserna utvecklas som knutpunkter som tjänar näringsverksamhet. I stadscentrumområdet utvecklas arbetsplatsområdet i Vasa centrum, Vasaregionens logistikcentrum, Strömberg Park, Airport Park, Science Park och Smedsby/Fågelberget som näringslivets "Hotspot"-områden.

Service: Servicen utvecklas som centrum på tre nivåer (stadscentrum, lokalcentrum och närservicecentrum) utifrån befolkningsunderlag, kundpotential och servicekriterier. Strävan är att bevara när servicen (dvs. dagvård, grundskola, service för äldre, barnrådgivning) i bostadsområdena och tätorterna, medan service som används mera sällan koncentreras till större centrum. I centrumen utvecklas promenadzoner för att förbättra tillgängligheten till service och cykelzoner kring dem.

²⁷ Statens ekonomiska forskningscentrals beredningsrapport 17/2013

Regional identitet och attraktivitet: Stadsregionen utvecklas som ett särpräglad område med ett stort kulturellt, socialt och ekonomiskt kapital som även är bundet till dess fysiska strukturer. Markanvändningen framhäver bl.a. Vasas karaktäristiska rutplanecentrum, värdefulla naturobjekt som bör vårdas, världsarvet Kvarkens skärgård, skärgårdsbyarna i Kvarken, de historiska landskapen längs älven och åarna på landsbygden samt övriga kulturmiljöer.

”Solmodellen 2040” främjar en enhetligare och fungerande region- och samhällsstruktur samt uppnåendet av mål som berör konkurrensförmåga och image. Genomförandet av strukturmodellen förutsätter, även den, konkreta åtgärder, gemensam organisering och resursfördelning i kommunerna.

Bild 24. Vasaregionens strukturmodell ”Solmodellen 2040” och dess strålar som visar utvecklingsområden och -riktningar som förstärker näringslivet samt regionens havsnära läge.

3.8 Utbildning och forskning

Vasa är Finlands största studiestad i förhållande till folkmängden. I Vasa finns Vasa universitet, Åbo Akademi, Hanken - Svenska Handelshögskolan och Helsingfors universitet och två yrkeshögskolor Vasa yrkeshögskola och yrkeshögskolan NOVIA. Högskolorna erbjuder utbildning inom områdena teknik, ekonomi, språk, pedagogik, media och kommunikation samt välfärdstjänster. Utbildning erbjuds på finska, svenska och engelska. Vasa högskolekonsortium är ett samarbetsorgan för de högskoleenheter som verkar i Vasa. I Vasa finns 13 000 högskolestuderande. I Vasa finns två yrkesläroanstalter, Vasa yrkesinstitut och Vasa vuxenutbildningscenter, med totalt ca 6 700 studerande. Högskolorna bedriver ett unikt samarbete över språk-, forsknings- och organisationsgränserna. Också samarbetet med näringslivet är aktivt och målinriktat. Det finns även god tillgång till praktikplatser. Internationellt studentutbyte och arbetspraktik utomlands har blivit allt populärare och t.ex. vid Hanken är det obligatoriskt för studerande att vistas utomlands minst en termin. Det är en bra praxis som alla regionens högskolor kunde sträva efter. Vasaregionens internationella företag erbjuder också möjligheter till arbetspraktik utomlands. Det här gäller speciellt teknikstuderande. Efter examen får studerande som varit på arbetspraktik ofta anställning i företagen. Alla högskolor ska sträva efter att bli internationellt erkända via högkvalitativa forskningspublikationer och genom att kvalitetscertifiera sig och därigenom erhålla internationellt erkända kvalitetsgarantier. Högskolorna kunde för att effektivisera sin verksamhet satsa ännu mera på gemensam lobbning för att bevara högskoleplatserna i regionen. Vasa universitet (VU) är en aktiv aktör i Seinäjoki universitetscenter. VU har fyra professorer i Seinäjoki (EPANET-professorer) och ger utbildning inom områdena

ledarskap, handelsrätt, social- och hälsovårdsförvaltningsvetenskap och offentligt ledarskap. Levón-institutet, öppna universitetet och Vasa energiinstitut har också verksamhet i Seinäjoki.

Starka forskningsområden inom Vasas högskolor är:

Vasa universitet: finansiering, ledarskap, energi och flerspråkighet

Helsingfors universitet: tvåspråkig juridisk undervisning och forskning, juridik inom energibranschen

Åbo Akademi: demokrati, välfärd, konflikthantering, forskning i skolutveckling och språkdidaktik.

Hanken: forskning i resultatstyrning, affärskunnande, tjänsteutveckling och innovationer samt finansiell ekonomi

Tekniksektorn

Regionens teknikcampus utgörs av Vasa universitets, Vasa yrkeshögskolas, Åbo Akademis och Yrkeshögskolan Novias teknikenheter. På campus studerar 2 700 teknikstuderande, vilket innebär att var fjärde studerande som kommer emot på campus är teknolog eller ingenjörsstuderande. Beträffande antalet ingenjörsstuderande är campus det femte största i Finland. Årligen utexamineras närmare 400 ingenjörer eller diplomingenjörer. Forskningscentret Technobothnia är kompanjonernas gemensamma forsknings- och undervisningslaboratorium, där de studerande får möjlighet att tillämpa i teorin inlärd metod i en kontrollerad miljö som motsvarar industrimiljö.

Även verksamheten vid Vasa Energiinstitut (VEI) baserar sig på de ovan nämnda högskolornas samarbete. VEI är en samarbetsorganisation för kunskande inom energibranschen som Vasa universitets handelsvetenskapliga fakultet, tekniska fakultet och Levón-institutet har grundat tillsammans med Vasa yrkeshögskola och Yrkeshögskolan Novia. VEI erbjuder forsknings- och utvecklingstjänster, utbildning och konsultation framför allt då det gäller att främja användningen av förnybara energikällor. I synnerhet biobränslen, förbränningsmotorer, vindenergi, smarta elnät, geoenergi och energieffektivitet är föremål för forskningen.

Utvecklande av utbildningen inom social- och hälsovårdssektorn

I landskapet Österbotten finns ingen högskoleenhet som ger utbildning i socialt arbete. Utbildning i socialt arbete har hittills ordnats med tillfällig finansiering så att en del av utbildningen har kunnat genomföras i Vasa. Inom projektet för Vasaregionens undervisnings- och forskningsklinik inom social- och hälsovården har man i det inledande skedet koncentrerat sig på utvecklandet av utbildning och forskning inom socialt arbete i Vasa, Korsholm och Malax. Syftet med projektet har varit att bl.a. hitta en samarbetsmodell och -struktur, med vilka utbildning, forskning och utveckling av socialt arbete kan genomföras varaktigt i Vasa i samarbete med Helsingfors universitet och Jyväskylä universitet. För den svenskspråkiga universitetsutbildningen i socialt arbete svarar i Finland Helsingfors universitets Social- och kommunalhögskola och den närmaste universitetsundervisningen i socialt arbete på finska ges i Mellersta Österbotten vid Karleby universitetscenter Chydenius (Jyväskylä universitet), med vilka båda Vasa stad för närvarande har avtal om genomförande av utbildning i socialt arbete och därtill anslutna magistersstudier. I projektet har också de lokala yrkeshögskolorna deltagit, eftersom man i det branschövergripande arbetet inom social- och hälsovården behöver också kunskande i klientarbete på socionomnivå (YH). I Österbotten ges yh-utbildning för socionomer i Vasa vid Yrkeshögskolan Novia och Vasa yrkeshögskola.

Genom att förena de centrala utbildningsenheterna på högskolenivå inom social- och hälsovården, kompetenscentren inom det sociala området samt kommunernas sakkunnigas resurser till en ny helhet kan utbildningen inom det sociala området och speciellt inom socialt arbete stärkas. Det sociala områdets attraktivitet, kunnandet och utveckling i tiden ska locka studerande till Österbotten som kommande arbetstagare och erbjuda dem som redan är verksamma i yrket en möjlighet till att utvecklas professionellt, även med trivsel i arbete som en ytterligare faktor. Detta har även beaktats i det bifogade åtgärdsprogrammet.

Sysselsättning av högskolestuderande

De som utexaminerats från högskolorna i Vasa har sysselsatts bra i Österbotten. De olika högskolorna har via olika enkäter utrett studerandes placering i Österbotten vilket framgår ur följande tabell. Utöver dessa sysselsätts av dem som utexaminerats från Åbo Akademis Åboenhet ca 20 % i Österbotten. Procentandelarna är riktgivande.

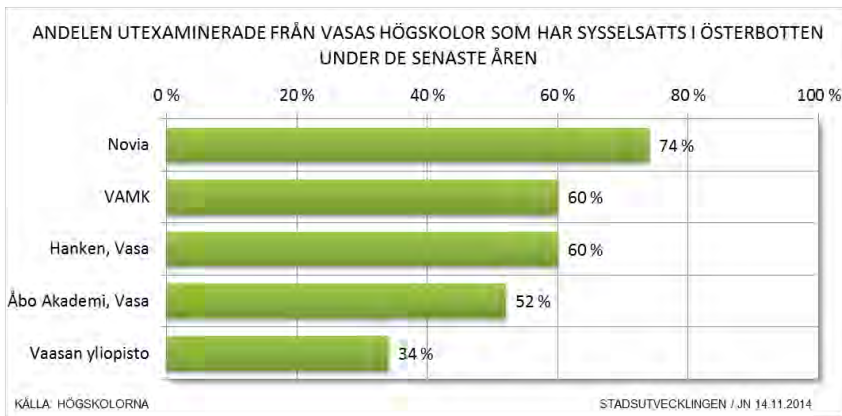

Bild 25. Utexaminerade från Vasas högskolor som fått anställning i Österbotten.

Tack vare den stora efterfrågan på kompetent arbetskraft i regionen är det av största vikt att studerande stannar kvar i regionen.

Energy Lab

Energy Lab är en helhet som byggs för att uppfylla högskolornas och industriföretagens gemensamma behov av en ny innovativ plattform. Huvudsyftet med laboratoriet är att stärka energiklustrets ställning ute i världen och skapa mera forskningssamarbete mellan företag och högskolor inom totalenergisystem. Med ett starkt forsknings- och utvecklingsarbete säkerställer vi att energiteknologiindustrin även i fortsättningen har produkter i världsklass och högskolorna kan locka till sig framstående forskare från hela världen. Helheten Energy Lab förväntas ha en positiv inverkan på hela regionens dragningskraft, men dess inverkan kommer att synas speciellt i företagets samt universitetens och högskolornas vardag. Senare är det tänkt att den första laboratoriehelheten kompletteras med enheter som är specialiserade på forskning om bio-, geo- och förnybar energi, smarta elnät och eldistribution samt kommunikation mellan anordningar. I företagen och högskolorna finns över 1 800 personer som bedriver forsknings- och utvecklingsarbete.

Bild 26. Skiss över kvarteret vid universitetsstranden.

3.9 Stadsregionpolitik i form av tillväxtavtal och INKA

Riktlinjerna för ingående av tillväxtavtal mellan staten och de stora stadsregionerna fanns i regeringsprogrammet och i de rikstäckande målen för regionutveckling åren 2011-2015. Under denna tid drev regeringen en politik som på ett nytt sätt ville stärka de stadsregioner, vilka har en tydlig tillväxtpotential genom att skapa tillväxt i ekonomin och näringslivet. I det stadspolitiska programmet för åren 2012-2015 drogs ytterligare riktlinjer upp för att förfarandet med intentions- och tillväxtavtal utvidgades till att gälla de 12 största stadsregionerna i hela landet. Via tillväxtavtalen

var tanken att stärka de stora stadsregionernas internationella konkurrenskraft och roll som lokomotiv för sina regioner och för den finländska ekonomin. Tillväxtavtalsförhandlingen och programmet Innovativa städer (INKA) kompletterade varandra genom att i tillväxtavtalen ta in de spetsområden för strategisk kompetens som även främjas i INKA programmet.

Vasaregionens tillväxtavtal

Syftet med tillväxtavtalet 2013-2015 var att stärka Vasaregionens konkurrenskraft i samarbete mellan staten, regionens kommuner och övriga aktörer.

Målet med tillväxtavtalet var att stöda det nationella målet och Vasaregionens mål att skapa Europas ledande energiteknologikluster i Finland fram till år 2030. Det görs genom att stärka Vasaregionens livskraft och internationella konkurrenskraft samt en hållbar utveckling inom samhällsstrukturen samt social sammanhållning.

Med tillväxtavtalet främjas förverkligandet av följande strategiska fokusområden:

1. Utveckling av Vasaregionen till ett innovationscentrum som är specialiserat på energiteknologi
2. Tillgång på kunnig arbetskraft och utveckling av utbildningen
3. Stärkande av tillväxten med hjälp av Vasaregionens särdrag
 - 3.1. Den nordiska dimensionen
 - 3.2. Utveckling av de internationella förbindelserna och infrastrukturen
 - 3.3. Regionens strukturmodellarbete och planläggning
 - 3.4. Möjligheter att utveckla användningen av statens markegendom i kommunerna
 - 3.5. Världsarvsområdet
4. Främjande av den sociala sammanhållningen och förebyggande av segregation

Arbets- och näringsministeriet genomförde år 2014 en utvärdering av genomförandet av tillväxtavtalsprocessen, dess verkningar och uppföljning på nationell nivå. Utvärderingen visade att tillväxtavtalsprocessen inte uppnådde önskade resultat under denna period. Alla delaktiga stadsregioner önskade ändå att samarbetet med staten, d.v.s. ministerierna fortgår, men bör ytterligare fördjupas och bättre resurseras. I det nya regeringsprogrammet (2015) konstateras att endast huvudstadsregionens kommuner ingår avtal med staten. Regeringen stöder dock en förbättrad konkurrenskraft som grundar sig på stadsregionernas, tillväxtkorridorernas och de olika regionernas starka sidor, b.l.a. genom att utveckla det avtalsbaserade samarbetet med staten. Det återstår att se vad detta innebär för Vasaregionen i framtiden.

INKA

Arbets- och näringsministeriet valde 2013 Vasa till INKA-stad med temat "Hållbara energilösningar". Syftet med programmet Innovativa städer (INKA) är att stärka uppkomsten av innovationskluster i Finland med stor internationell dragningskraft. "Hållbara energilösningar" koncentrerar sig på teman om hållbar och förnybar energi och reglerkraft som stöder den, smarta elnät och energieffektivitet. Målet för verksamheten inom innovationsklustret Hållbara energilösningar är bl.a. ökad export av energiteknologi, graden av inhemskt ursprung i teknologin i de investeringar som görs i Finland i förnybar energiproduktion (vind-, sol-, våg-, avfallsförbrännings-, bio-, vatten-, geo- och reglerkraftsanläggningar), minskning av energiimporten och förverkligande av EU:s mål 20/20/20. Teman har valts på basis av businesspotential – inom de utvalda tillväxtområdena finns det i Vasaregionen möjlighet till ökad omsättning på hundratals miljoner euro, och globalt är det fråga om miljarder.

Följande bild visar fokusområdena för utvecklingen av det energiteknologiska innovationsklustret. Vågrätt på bilden beskrivs offentliga aktörers åtgärder och lodrätt teknologiteman.

Bild 27. Fokus för Vasas innovationskluster.

Genomförande och uppföljning

Åtgärderna genomförs inom ramen för statsfinanserna och utvecklingen i kommunerna och deras budgetar. Hållbara energilösningar INKA:s koordinering styrs av en styrgrupp bestående av centrala aktörer i Vasaregionen. Koordineringen och genomförandet sköts av teknologicentret Merinova Ab i samarbete med olika projektparter. Inom sitt temaområde samarbetar Vasaregionen bl.a. med Villmanstrands- och Björneborgsregionerna. Projektbeståndet för Vasaregionens INKA har bedömts vara nationellt mycket starkt och programmets regionala genomförande har ordnats bra. Tekes svarar för den nationella koordinationen och programmets förvaltnings- och finansieringsmekanismer utvecklas för effektiverande av verksamheten. Det nya regeringsprogrammet utgår dock ifrån kraftiga nedskärningar i offentliga utgifter och därför kommer INKA programmet att avslutas gradvis under åren 2016-2017.

3.10 Vasaregionens innovationssystem

Nuläget och framtidsutsikterna för Vasas innovationskluster bedömdes år 2014.²⁸ Innovationsprofilsarbetet ansluter sig både till INKA-programmet och till beredningen av Vasaregionens livskraftsstrategi 2015-2020. Syftet var att utreda hur konkurrenskraftigt vår regions innovationskluster är jämfört med nationella och internationella kluster av liknande typ samt att lyfta fram utvecklingsbehov inom olika områden. Utredningens viktigaste fokusområden:

1. Vasaregionens förmåga att profilera sig som ett av landets mest dragningskraftiga innovationskluster bedömdes och de viktigaste elementen för utvecklingen av framtida innovationsmöjligheter identifierades.
2. Vasas styrkor och utmaningar för att fungera som verksamhetsmiljö för världens ledande forskningsgrupper och FUI-intensiva företag identifierades. Särskilt viktigt var att fastställa de centrala konkurrensfaktorer genom vilka Vasa i fortsättningen skiljer sig från andra nationella och internationella innovationskoncentrationer som verkar i samma storleksklass.
3. Som ett konkret mål skapades en gemensam vision och syn på regionala utvecklingsprogram som genomförs gemensamt och främjar Vasas attraktivitet som företags-, forsknings- och innovationsmiljö.

Bedömningarna och definitionerna gjordes utgående från ett omfattande skriftligt material och statistik över regionen och landskapet samt genom att intervjua representanter för nyckelföretag, högskolor och offentliga organisationer,

²⁸ Hubconcepts Oy, Vasas innovationsklusterprofil, slutrapport 31.10.2014 (VASEK, Vasa stad, Tekes)

utvecklingsföretag som deltar i närings- och innovationsverksamheten i Vasa samt Vasa stad och regionens övriga kommuner. Totalt utfördes intervjuer med 47 nyckelpersoner.

Resultat av utvärderingen

Utvärderingen visade att strategier och program för landskapet, Vasaregionen och olika verksamhetsområden stöder varandra och styr målinriktat den regionala utvecklingen i önskad riktning. En kultur med öppet informationsutbyte har möjliggjort gemensamma processer som lett till ett resultat inriktat och resultatrikt samarbete. Områdets starka, branschledande företag har förbundit sig till innovationssamarbetet och deltar aktivt. I Vasa har innovationsverksamheten satts i centrum för områdets utveckling, vilket har medfört att områdets beslutsfattare har samlats för att besluta om riktlinjer och satsningar. Experter deltar i planeringen av utbildningshelheter, planeringen och förverkligandet av Vasas innovationsplattformar och utvecklingsarbetet gällande ny företagsverksamhet.

Som resultat framlades utvecklingsobjekt som prioriteras inom innovationsverksamheten såsom:

- befästande av styransvaret och -modellen för innovationsverksamheten (innovationsledarskap)
- utvecklande och utvidgande av företagsallianser i samarbete med företagsaktörerna
- uppbyggande av en förbindelse mellan infrastrukturer och innovationsverksamhet (innovationsschema)
- målmedvetet genomförande av innovationsplattformar tillsammans med företagen
- tillämpande av factory-handlingsmodellen²⁹ som utvecklings- och testningsmiljö för produkter/service
- stärkande av innovationsplattformarna på internationell nivå och främjande av deras placering i Vasa.
- strukturering av service inriktad på tillväxtföretag som en helhet
- uppbyggnad av förbindelser till nationella och globala företagsutvecklingsstigar (jfr Slush)
- 'soft landing'-service³⁰ på internationell nivå för att främja företagsetableringar i Vasa
- kontroll och styrning av projektportföljen, bortgallring av överlappningar
- planering och genomförande av projekt på internationell nivå

Konkreta åtgärder vad gäller observerade utvecklingsbehov har inbegripits i bifogade åtgärdsprogram.

3.11 Närings- och regionutvecklingsverksamhet i regionen

Kommunernas aktörer inom näringspolitiken

Vasaregionens Utveckling Ab (VASEK)

VASEK är ett regionalt utvecklings- och näringsbolag grundades år 2003 och ägs av kommunerna i Vasaregionen. Till VASEKs kärnuppgifter hör koordinering av den regionala näringslivsrådgivningen och produktion av branschspecifika företagstjänster som täcker företagets hela livscykel, regionala program och utvecklingsprojekt som gäller näringsliv och företagande samt marknadsföring av regionen och koordinering och genomförande av regionkommunikationen. Bolaget fungerar i nära samarbete med företag och företagare, aktörer inom utbildnings- och forskningssektorn samt kommuner och övriga aktörer. VASEK och Vasaregionens Nyföretagscentrum Startia (bifirma), som finns i anslutning till VASEK, erbjuder täckande rådgivningstjänster vid grundandet av affärsverksamhet. På årsnivå bidrar man till att det grundas cirka 170-200 nya företag, och VASEKs övriga företagstjänster, utvecklingsprojekt och regionkommunikationsåtgärder omfattar årligen cirka 1 500 olika företagskunder. Under de senaste åren har en betydande arbetsinsats inriktats också på stödande av företagets ägar- och generationsväxlingar, kundrelationer i anslutning till detta är ungefär 100 st. årligen.

VASEK har under år 2014 gjort en strategiuppdatering, vilken inriktas både på bolagets egen verksamhet och tyngdpunkterna för regionens utveckling. Vad gäller VASEK:s egen verksamhet är centrala mål bl.a:

²⁹ Exempel på detta finns bl.a i Otnäs vid Design Factory, Media Factory och Health Factory

³⁰ Exempel på detta finns vid Helsingfors Greater Promotion och Hong Kong Science and Technology park

- fortgående upprätthållande och utvecklande av Startias tjänster
- resursallokering som krävs för de kraftigt ökande ägar- och generationsväxlingsfallen.
- satsningar på stödande av tillväxt- och exportföretag, tyngdpunkten för exportunderstödsverksamheten är Norden
- främjande av export och investeringar i anslutning till förnybar energiproduktion
- ett intensivt samarbete inom ramen för FöretagsFinland, Finlands Regionala Utvecklings sammanslutning, Team Finland, Invest in Finland och andra nationella nätverk, program och servicemodeller, på lokal nivå samarbete och koordinering av verksamhet mellan regionutveckling och företagserviceaktörer.
- Vasaregionens tillväxtavtal och stärkande av innovationsklustret (INKA-programmet) med övriga aktörer
- effektivt utnyttjande av en ny programperiod 2014-2020 (nationellt och EU) i fråga om företags- och regionutveckling
- stärkande av företagets verksamhetsförutsättningar (utvecklande av logistiken, tryggande av tillgången till arbetskraft, utvecklande av utbildningen)
- Vasaregionens ledningsansvar för kommunikationen, intensivt operativt samarbete mellan olika aktörer och företag
- varumärkesarbete (migration och immigration, studerande, invest in), organisering av EnergyVaasa-konceptet och arbetet tillsammans med Merinova samt samarbete med Visit Vaasa inom turismmarknadsföringen.

Teknologicentrum Oy Merinova Ab

Oy Merinova Ab är ett teknologicentrum som grundats år 1989 och ägs av näringslivet, Vasaregionens kommuner och högskolor. Merinova producerar regionala, nationella och internationella utvecklingsprojekt och -program samt utvecklingstjänster i samarbete med samarbetsparter för företag och sammanslutningar. Merinovas spetskompetensområde är energiteknologi. Med projekt och tjänster stöds företagets utveckling, tillväxt och export speciellt ur teknologisk synvinkel. Merinova är en central aktör i Vasaregionens energikluster, vilken främjar samarbetet mellan regionens högskolor, offentliga aktörer och tjänste- och industriföretag. Merinova svarar för den nationella programledningen av INKA-programmets tema Hållbara energilösningar samt Vasaregionens teknologicentrumstjänster.

Viexpo

Viexpo är ett företag som fungerar på andelslagsbasis och ägare är kommuner, företag och samfund. Viexpo erbjuder små och medelstora företag tjänster som främjar internationalisering. Viexpots grundläggande uppgift är att ge råd till och betjäna företag inom alla branscher i frågor som gäller export och internationalisering. Viexpo erbjuder företag samexportprojekt och företagsspecifika tjänster som stöd i internationaliseringen. Till samexportprojekten hör gemensamma avdelningar på internationella mässor, exportnätverk samt marknadsundersökningsresor. De företagsspecifika tjänsterna består bland annat av marknadsundersökningar och språktjänster. Viexpo har kontor i Jakobstad, Vasa och Karleby. Viexpo har ett brett internationellt kontaktnät både i Finland och utomlands. Viexpo fungerar på ett unikt sätt även som Österbottens NTM-centrals internationaliseringsenhet.

Oy Vaasa Parks Ab

Oy Vaasa Parks Ab betjänar företag i behov av utrymmen i Vasa och dess närområden, både när det gäller kontorslokaler och produktionsutrymmen. Vaasa parks utvecklar och marknadsför även företagsparker. Till koncernen hör bla fyra Futura-teknologicerterhus i kärnan av Vaasa Airport Park. Oy Vaasa Parks Ab hjälper också vid sökande efter företagstomter och vid behov med byggandet av verksamhetslokaler. Oy Vaasa Parks Ab sköter bl.a. tomtmarknadsföringen för logistikområdet och tomtkoordineringen på Långskogens företagsområde. Oy Vaasa Parks Ab är Vasa stads intressebolag och staden äger direkt en tredjedel. De övriga ägarna är teknologicentrum Merinova Ab och kapitalplacering Oy Wedeco Ab.

Brändö Företagscentrum Ab

Brändö Företagscentrum, som ägs i sin helhet av Vasa stad, hyr ut verksamhetslokaler främst åt företag. Förutom att Brändö Företagscentrum hyr ut lokaler, erbjuder de även kontorstjänster och sköter mötesrumstjänster. Grundidén är att betjäna näringslivet, med uppgift att i huvudsak iståndsätta och upprätthålla gamla industrifastigheter som verksamhetslokaler. Alla grundrenoveringar görs så att de kulturhistoriska värdena bevaras.

Vasaregionens Turism Ab

Vasaregionens Turism Ab grundades 31.10.2013 och bolaget inledde sin verksamhet i början av år 2014. Vasaregionens Turism Ab ägs av Vasa, Korsholm, Vörå, Malax, Korsnäs, Laihela, Storkyro och Närpes. Bolaget svarar bland annat för kommunikationen och sammarknadsföringen inom turismbranschen, turismrådgivningen samt försäljning och produktutveckling.

Samarbete mellan näringslivs- och regionutvecklingsaktörer i Vasaregionen som en del av den riksomfattande FöretagsFinland-helheten

I Vasaregionen finns för närvarande flera organisationer som sköter näringslivs- och områdesutveckling. Nationellt granskat baserar sig organiseringen av företagstjänster på den av Arbets- och näringsministeriet koordinerade verksamhetsmodellen för FöretagsFinland.³¹ Målet är att länka den nationella rådgivningsservicen och lokala parter till en enhetlig helhet över hela landet. Nationellt har många olika anvisningar och serviceformer samlats i en trespråkig portal enligt 24/7-principen. Därtill finns en riksomfattande trespråkig telefonrådgivningstjänst. Hela landet är täckt med 68 regionvisa avtal, inom vilka den lokala servicen har organiserats och anslutits som en del av den nationella plattformen. Vasaregionens samarbete koordineras av VASEK och i det regionala samarbetet deltar 17 avtalsparter. Vasaregionens regionala företagsservice betjänar sina kunder bl.a. i frågor som gäller omfattande allmän rådgivning, grundande av företag, utvecklande av företag, internationalisering, kompetent arbetskraft, finansiering, ägarbyte samt företagsetablering.

³¹ www.yrityssuomi.fi

4 VISION OCH STRATEGISKA FOKUSOMRÅDEN

VISION:

Energiska Vasaregionen är en betydande skapare av mervärde för Finland och internationellt

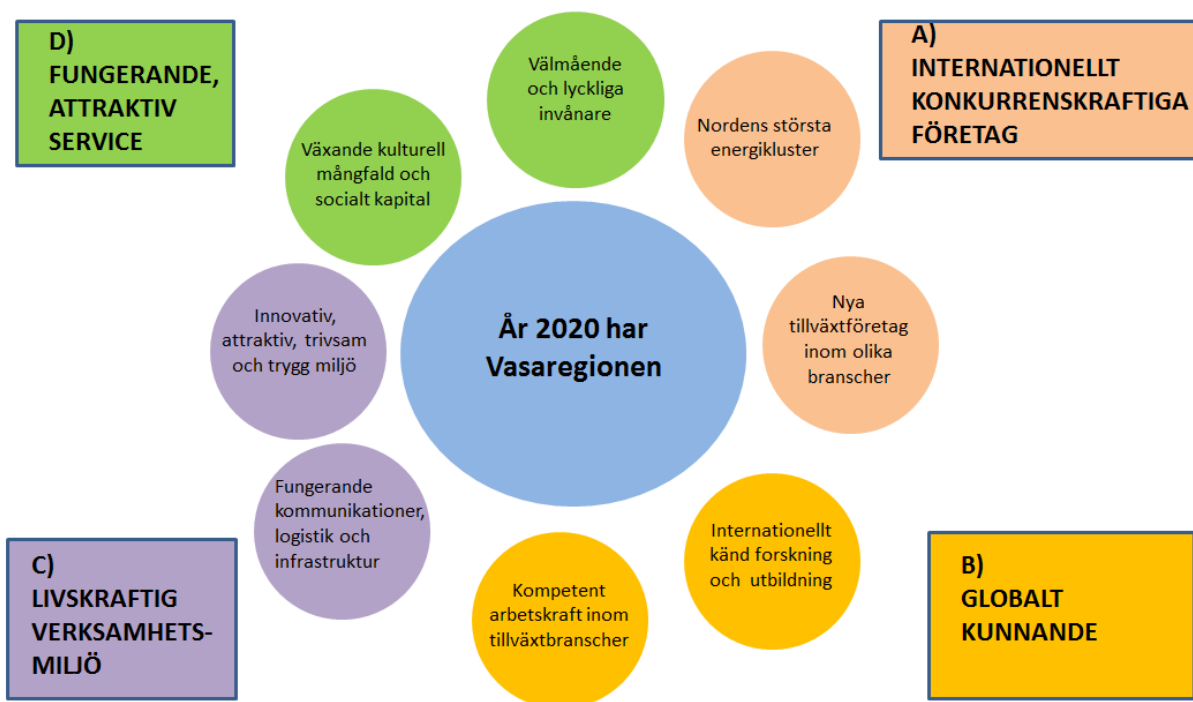

Bild 28. Vasaregionens vision 2020.

För att möjliggöra ovanstående vision bör samarbetet mellan näringslivet, högskolorna och regionen fortgående stärkas så att denna region uppnår ett kunnande och innovationsplattformar av världsklass som är välkända och erkända skapare av mervärde på en global marknad. Samarbetet med Umeåregionen bör även ytterligare förstärkas inom alla sektorer för att så långt som möjligt bilda en gemensam arbetsmarknadsregion och därmed kunna sätta Kvarkenregionen på världskartan.

I det följande behandlas livskraftsstrategins strategiska fokusområden, vilka är internationellt konkurrenskraftiga företag, globalt kunnande, livskraftig verksamhetsmiljö och fungerande, attraktiv service.

4.1 Internationellt konkurrenskraftiga företag

Nordens största energikluster

Vasaregionen har Nordens största energikluster, vilket är starkt och internationellt och avspeglar sig positivt på regionens sm-företag och ekosystem. I och med energiklustret blomstrar regionens näringsliv. Det är viktigt för hela regionen att näringslivet behåller sin ställning på den globala marknaden och därför gör regionen ständigt nya infrastruktuursatsningar och möter kraven på behovet av kompetent arbetskraft. Företagen samarbetar mycket inom bla olika forskningsprojekt och regionen gör sitt yttersta för att stöda dessa. Samarbetet mellan näringslivet, högskolorna och regionen stärks ytterligare via olika innovationsplattformar.

Nya tillväxtföretag inom olika branscher

I Vasaregionen finns totalt ca 6 500 företag. Med tanke på regionens utveckling är tillväxten för dessa företag i nyckelställning och också ökande av exporten ytterligare. Trots nedskärningarna i vårt lands nya regeringsprogram finns det ett utbud av olika företagsutvecklingstjänster för diverse situationer och branscher. Det finns dessutom många verktyg som stöder företagets tillväxt och utveckling och för att hitta den rätta lösningen behövs en förmedlarorganisation som ger råd åt företagen. Situationen är bra, de centrala aktörerna söker i samarbete, med tanke på företaget, den bästa lösningen för utvecklande av verksamheten och finansiering av åtgärder. För dem som hör till tillväxtföretagskategorin erbjuds också bl.a. Tekes nationella finansieringsmöjligheter. Åtgärder pågår i regionen också för främjande av den lokala verksamheten inom kapitalplacering för att sätta fart på start up-företag och tillväxtföretag. Med anledning av regionens och landskapets goda nationella framgångar är tillgången på regional EU-finansiering jämfört med resten av landet rätt dålig för stödande av företagsspecifika utvecklingsåtgärder. Genom det regionala landsbygdsprogrammet erbjuds dock stöd för investeringar och utveckling inom många branscher och större företag än tidigare. I åtgärdsprogrammet finns utvecklingsåtgärder samlade bl.a. i fråga om handel, företagsverksamhet inom välmåendebranschen, skogs- och trävarubranschen, pälsnäringen, fiskerihushållningen, lantbruks- och livsmedelsbranschen samt turismen.

Vasaregionens exportandel är på nationell toppnivå. Exporten bygger dock i stor utsträckning på storföretagens leveranskedjor och många sm-företag har inga egna slutprodukter på exportmarknaden. Inom exporten finns sålunda ännu många tillväxtpotentialer, då man beaktar de olika områdenas underleverantörs-/avtalsstillverkning och serviceexport. Vid främjandet av exporten fungerar samarbetsmodellen Team Finland som en nationell plattform, vilken genomförs av parter från FöretagsFinland/Regionala Företagstjänster i Vasaregionen. Ett centralt delområde för främjande av exporten är energi/cleantech på global nivå, i vilket ingår både slutprodukter, helhetslösningar, underleveranser/komponenter och olika konsultations-/tjänsteprodukter. Finpro förverkligar på nationell nivå tillväxtprogram inom exporten, för vilka 51,3 miljoner euro har reserverats fr.o.m. år 2015. Tillväxtprogram gällande export har inletts inom de flesta nationellt betydande branscherna, varvid man bör sträva efter att utnyttja dem också inom andra branscher än energibranschen. Vasaregionen är ett centralt marknadsföringsområde inom exporten i Norden, speciellt Norge är för närvarande en stark målmarknad. Exportberedskapen förbättras på många sätt bl.a. inom ramen för EnergyVaasa-samarbetet och genom att genomföra exportfrämjande projekt och företagsspecifika åtgärder bl.a. med de internationaliseringstjänster som Viexpo erbjuder.

I samband med utredningen gällande Vasaregionens innovationsprofil lyftes bristen på företagskuvösmiljöer fram som en svaghet. Rådgivningstjänsten för nya företag och stigen för främjande av entreprenörskap inom utbildningen fungerar bra, men en verksamhet av typen kuvös/accelerator, som stöder en snabb utveckling inom nya företag, saknas i regionen. Detta kunde skapa förutsättningar och synergi för samarbete mellan företagen och snabb utveckling och internationalisering av tillväxtinriktade nya företag. En annan viktig tyngdpunkt är att främja ägarbyten och generationsväxling i företag. Det är viktigt att hålla kvar företag som redan länge har fungerat på marknaden, till exempel till VASEK kommer det årligen i genomsnitt nästan hundra nya kunder som vill ha ägarbyte. Att sporra företaget till tillväxt i samband med ett ägarbyte erbjuder en bra möjlighet att öka antalet tillväxtföretag inom olika branscher.

Världsomspännande företag fattar sina beslut om investeringar och etableringar ur ett globalt perspektiv. Därför bör regionen näringsliv utvärdera sin verksamhet internationellt och nya arbetsplatser bör skapas i en internationell konkurrenskonstellation. Resurstilldelningen för lockande av investeringar till Vasaregionen är för närvarande ringa. Just nu kan man främst ta hand om de aktörer som själva tar kontakt eller om vilka man får kännedom t.ex. inom ramen för Finpros Invest In Finland-nätverket. I projekt som håller på att starta inom energibranschen och inom EnergyVaasas kommunikation förekommer också proaktiv verksamhet i syfte att främja nyetableringar. Viktigt är också ett kontinuerligt upprätthållande och utvecklande av tomt- och utrymmesutbudet i enlighet med företagets behov.

4.2 Globalt kunnande

Internationellt känd forskning och utbildning

I Vasaregionen finns högklassig utbildning och forskning. Det är viktigt att regionens högskolor urskiljer sig både i den nationella och internationella konkurrensen. Därför bör Vasas alla högskolor sträva till att bli internationellt ackrediterade och erkända via sin högklassiga forskning inom sina respektive spetskompetensområden.

Tillgången på kompetent arbetskraft i regionen tryggas genom att utbildningen på alla utbildningsstadier utvecklas. Energiklustret stöds förutom med teknologiinriktade åtgärder även genom att utbildningsinnehållet utvecklas, såsom det internationella affärsverksamhetskunnandet, internationell juridik i anslutning till energifrågor (immaterialrätt) och språkutbildning. Energiklustrets mångsidiga arbetsplatsutbud lockar personer med hög kompetens inom olika branscher.

Med tanke på regionens mångsidiga näringsliv är det mycket viktigt att högskolorna har rätt studieinriktningar och att de erbjuder mångsidiga studieplatser. Högskolornas gemensamma förnyade avtal med Umeå universitet bör stärkas och konkretiseras. Även internationellt forskarutbyte borde uppmuntras och intensifieras. I Vasaregionen bör så många högskolepolitiska resurser som kompletterar varandra som möjligt förenas (t.ex. bidrag från kommunerna, högskolorna, näringslivet) för att uppnå effektivare helheter. De möjligheter som stiftelser och donationer medför borde beaktas bättre och utnyttjas mera effektivt.

Kompetent arbetskraft inom tillväxtbranscher

Den lokala utbildningens roll är i nyckelställning då det gäller att trygga tillgången på kunnig arbetskraft för regionens behov. I fråga om den nationella flyttrörelsen går regionen en aning på plus, tyvärr återvänder en stor del av de studerande från andra orter efter att de fått sin examen till hembygden eller så flyttar de till huvudstadsregionen. Detta gäller också utländska studerande, vilka ofta har svårt att få arbetsplatser som motsvarar deras utbildning. I synnerhet då det gäller högskolestuderande är det viktigt att se till att de rotar sig i regionen under studietiden, en central faktor är möjligheten till utförande av arbetspraktik och lärdomsprov utgående företagets behov. Utmaningen omfattar även att regionen utöver arbete ska erbjuda en attraktiv studie- och boendemiljö för unga vuxna.

Kraftig satsning på företagsamhetsfostran

Med hänvisning till punkt 3.8 Utbildning och forskning ska regionen sträva efter att väcka de ungas intresse för företagande allt från barn i lågstadieåldern till högskolestuderande, t.ex. genom Företagsbyn, YES Österbotten/Ung Företagsamhet-verksamheten, West-Coast StartUp, Hanken New Ventures och Vaasa Entrepreneurship Society.

Företagsbyn är en internationellt belönad finländsk utbildningsinnovation, vars utbildningshelhet om samhälle, arbetsliv och företagsamhet är riktad till grundskolans sjätteklassister. Företagsbyns inlärningsmiljö är en miniatyrstad, där eleven arbetar i ett eget yrke och fungerar som konsument och medborgare som en del av samhället. Varje Företagsby genomförs i intensivt samarbete med regionens kommuner och företag. Önskvärt skulle vara att Företagsbyn-verksamheten skulle bli en bestående verksamhet i Vasaregionen.

YES Österbotten (Yrittäjyyden Edistäminen Suomessa) erbjuder tjänster inom företagsfostran för undervisningspersonal samt information, arbetsredskap och kontakter för genomförande av företagsamhetsfostran i skolorna i Österbotten. YES Österbotten fungerar också som arrangör för evenemang och utbildningar samt som nätverkare och stöd i skol-företagssamarbetet. YES-verksamheten stärker de nationella riktlinjerna för företagsamhetsfostran som ställts av undervisnings- och kulturministeriet samt stöder det finländska företagsamhetsfostringsarbetet. YES Österbotten bildar en lokal verksamhetsplattform för Ung Företagsamhet (UF) som främjar aktiv verksamhet bland ungdomar genom att förbättra de ungas företagsamhetsattityd, ekonomihantering och arbetslivsfärdigheter. Programmen genomförs i skolorna som en del av undervisningen.

West Coast Startup (WCS) är Vasa yrkeshögskolas och Vasa universitets gemensamma kuvös för tillväxtföretagande, vilken betjänar skolornas studerande och personal. Målet med kuvösen är att hjälpa vid identifiering och utveckling av företagsidéer. WCS som leds av Muova ordnar verksamhet bl.a. i anslutning till företagsamhet, användarorientering samt smidigt utvecklande och testning av idéer.

Hanken New Ventures är en innovationsplattform, vars mål är att uppmuntra och stöda företagsamhet bland Hankens studerande i Vasa. Plattformen ger studerandena redskap att hitta och utveckla nya affärsidéer samt skapa tillväxt och lönsamhet i nya affärsfunktioner. Genom att förena kunskap och existerande resurser i Hankens enheter och Hankens alumnnätverk, strävar Hanken New Ventures efter samarbete med regionens näringsliv.

Vaasa Entrepreneurship Society (VES) är en ny förening i Vasa för högskolestuderande, vilken främjar tillväxtföretagsamhet och studerandecentrerad företagsverksamhet. VES ordnar workshoppar samt erbjuder en plattform för idérika högskolestuderande, som vill få hjälp med att föra en idé framåt. Därtill är VES med och stöder studerande företagare med hjälp av praktiska verktyg och nätverk.

4.3 Livskraftig verksamhetsmiljö

Fungerande kommunikationer, logistik och infrastruktur

Vasa utvecklar fortgående logistiken för att tillfredsställa näringslivets och invånarnas behov. Vasaregionen har snabba trafikförbindelser som stöder konkurrenskraften. Väsentligt är att utveckla logistiken som en helhet och med beaktande av alla transportformer: ett mångsidigt näringsliv och industri, vars tillväxt förutsätter mångsidig multimodal logistikservice/-produkter. I och med förenandet av Umeås och Vasas hamnar får man klara stordriftsfördelar som förbättrar hamnarnas konkurrenskraft, minskar investeringsbehovet och främjar marknadsföringen och utvecklandet av trafiken. I och med bolagiseringen ska Kvarkenhamnar Ab ha TEN-T-status, i och med vilket det uppstår större möjligheter för att få EU-stöd. Som bäst utreds förutsättningarna för en LNG-terminal i Vasa.

För närvarande finns i Finland bara fraktflygfält i Helsingfors och Åbo, men i Vasa är utvecklingsobjektet fortsättningsvis möjliggörande av flygfrakt på sikt också från Vasa. För närvarande går den största delen av flygfrakten med långtradare till Mellaneuropa och flyger först därifrån vidare till sina destinationer. I Vasa är en flygfraktsstationsplatta och ett frakthanteringsområde samt en multiterminal i fältets norra ända under förarbete. Verksamhetsförhållandena strävar man efter att förbättra kontinuerligt, för att Vasaregionens energiklusters högklassiga produkter i framtiden ska kunna komma direkt från hemflygfältet ut i världen till de kunder som väntar på dem.

En innovativ, attraktiv, trivsam och trygg miljö

Attraktiva Vasaregionen lyckas förena bl.a. boende, service, campus, resecentrum, turistrutter, evenemang, logistikcenter till en kreativ, fungerande och utvecklande helhet samt prioriterar stärkandet av gemensamma regionala satsningar som förebygger invånarnas välmående. Stora satsningar kräver i framtiden än mer regional resursering för att kunna förverkligas och för detta bör nya samarbetsformer hittas. I stadskärnan främjas en mångsidig stadskultur och utvecklandet av trivsels- och trygghetsmiljön.

Lockande av nya företag och investeringar samt kunnig arbetskraft till regionen är viktigt. Marknadsföringen av regionen ska stöda livskraftsstrategins tyngdpunkter över hela linjen. De senaste årens starka betoning av energibranschen och Vasaregionen som Finlands centrum för energiteknologi har burit frukt och regionen skiljer sig redan nu från de övriga stadsregionerna. Den här bilden ska ytterligare stärkas, men budskapet ska utvidgas också till regionens övriga styrkor. Speciellt ska saker betonas som inverkar på viljan att flytta: sysselsättning, studiemöjligheter, förutsättningar för företagande samt fritidsmöjligheter som rör alla.

Vasaregionen har en egen kommunikationsstrategi som fungerar som grund för alla åtgärder inom kommunikation och marknadsföring. Åtgärderna ska vara genomförda så att nationella och internationella verkningar uppnås. Lokal aktivitet är också viktig, men kommunikationens tyngdpunkt är på den nationella nivån.

Vasaregionens välkändhet som ett energiteknologocentrum bygger på bl.a. aktivt mediearbete, utnyttjande av nationella och internationella nätverk, rekryteringsmarknadsföring och evenemang (t.ex. EnergyWeek). Vad gäller turistmarknadsföringen är det viktigt att öka välkändheten för varumärket, effektivisera konsumentmarknadsföringen och produktifiering. Vasas högsolor borde satsa på gemensamma mediekampanjer och andra åtgärder (bl.a. synlighet på nätet och mässor) för att locka sökande och därmed stöda regionens näringsliv.

Värdet på kommunernas upphandlingar är högt. Det här kan vara en tröskel för småföretag att ge ett anbud. De upphandlande enheterna kan tillsammans med företagorganisationerna stärka små och medelstora företags kunnande i att ge anbud och sålunda förbättra deras konkurrenskraft. Om flera företag slår sig ihop, skulle det både för kommunen som köpare och för företagen öppnas möjligheter till fler anbud. Det är viktigt att småföretagen har möjligheter att konkurrera med större företag i offentliga upphandlingar, speciellt då den privata sektorn fortsätter att växa.

4.4 Fungerande, attraktiv service

Växande kulturell mångfald och socialt kapital

Internationella Vasaregionen är en stark mångkulturell stadsregion som effektivt integrerar nya invånare. Regionen erbjuder olika former av flerspråkiga inlärningsmöjligheter inom olika utbildningsstadier.

I regionen erbjuds högklassig näringslivsservice på tre språk och det regionala servicesamarbetet är intensivt.

Välmående och lyckliga invånare

I en nationell jämförelse mår Vasaregionens befolkning enligt studier utmärkt. För att regionen fortsättningsvis ska kunna ha välmående och lyckliga invånare bör inte bara basservicen fungera. Upplevelsen av att få vistas i en för alla trygg miljö bör stärkas. Kommunerna bör även i fortsättningen satsa på frivilliga åtgärder som idrott och kultur för att t.ex. locka fler evenemang till regionen. Aktivt arbete för att få fler internationella kongresser, mässor och evenemang till regionen kan effektiviseras via VisitVaasa och andra aktörers engagemang och samarbete.

Den nya kommunallagen förutsätter att kommunerna även ger medborgarna större inflytande i form av direkt demokrati, vilket åstadkommer nya former av t.ex. olika medborgarråd, vars ställning bör befästas inom den kommunala verksamheten på ett nytt sätt.

Social och hälsovårdsreformen har redan länge pågått. Målsättningen är att trygga jämlik, kundinriktad och högklassig social- och hälsovårdsservice för alla invånare. Med reformen stärks också basservicen inom social- och hälsovården, vilken genomförs genom att förnya den offentliga social- och hälsovårdens strukturer, styrning och förvaltning. Vårdreformen både förbättrar tillgången till service inom primärvården och ökar människornas valfrihet. Hur reformen slutgiltigt påverkar Vasa regionen och bla kommunernas egen serviceproduktion inom stödtjänsterna kan inte fastställas med säkerhet i detta skede.

5 GENOMFÖRANDE AV STRATEGIN OCH ÅTGÄRDSPROGRAMMET

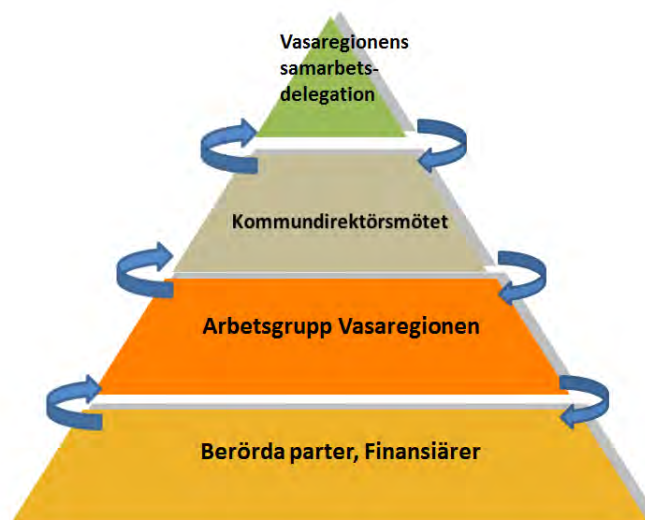

Bild 29. Organisationsmodell för genomförande av Vasaregionens Livskraftsstrategi.

Följande personer föreslås utgöra arbetsgruppen för Vasaregionens Livskraftsstrategi som bereder, koordinerar och följer upp att regionens Livskraftsstrategiarbete genomförs: **Mikael Alaviitala** (Korsholm), **Mats Brandt** (Malax), **Nina Hautio** (Vasa), **Marketta Kujala/Jonas Nylén** (Vasa), **Stefan Råback** (VASEK) och **Susanna Slotte-Kock** (Vasa).

Arbetsgruppen samverkar med de i åtgärdsprogrammet nämnda aktörerna. Tillsammans ansvarar arbetsgruppen och åtgärdslistans aktörer för att åtgärderna i programmet verkställs.

Arbetsgruppen har ingen egen finansiering utan utmaningarna med finansieringen bör lösas åtgärdsvis.

Arbetsgruppen sammanträder regelbundet och bereder uppföljningen av Livskraftsstrategiarbetet som behandlas i kommundirektörmötet två gånger per år. Kommundirektörmötet bereder Livskraftsstrategiarbetet 1 gång per år för att behandlas i Vasaregionens Samarbetsdelegation.

Detta är ett sätt för kommundirektörmötet och Vasaregionens Samarbetsdelegation att få ta ställning till konkreta åtgärder som utförs i regionen.

6 OFFENTLIGA FINANSIERINGSMÖJLIGHETER VID SIDAN AV KOMMUNERNA

6.1 EU-finansieringsmöjligheter

Europeiska unionens finansiering kanaliseras till regionen via struktur- och investeringsfonder samt separata program.

Av de nationellt förvaltade administrerar Österbottens förbund finansieringen på området från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Ett projekt som finansieras ska enligt Österbottens förbunds riktlinjer ansluta sig till produktion och utnyttjande av ny information och kunskap och sålunda för sin del hjälpa vid genomförandet av landskapsstrategin.

Finansieringen från Europeiska socialfonden (ESF) administreras i NTM-centralerna (ELY). Finansiering kan sökas för projekt som ansluter sig till förbättrande av sysselsättningen och arbetskraftens rörlighet, utbildning, yrkesskicklighet och livslångt lärande eller social delaktighet och bekämpande av fattigdom.

I NTM-centralerna administreras också europeiska landsbygdsfonden samt europeiska havs- och fiskerifonden. Österbottens NTM-central kan lokalt besluta inom landsbygdsprogrammet, medan en stor del av andra stödformer numera kräver ett godkännande hos någon annan NTM-central, dit olika ärenden centraliserats.

EU-nivån

Med EU:s separata program genomförs EU:s olika verksamhetssektorer (t.ex. miljö, energi, forskning och utveckling, utbildning) målsättningar. I EU:s separata program föutsätts i allmänhet deltagande av minst tre europeiska länder. Ansökningarna sänds i huvudsak direkt till Bryssel och även finansieringsbesluten fattas där. Det till budgeten största separata programmet är EU:s program för forskning och innovation Horisont 2020. Andra är exempelvis Erasmus+, Life och Nätverkens Europa.

I Bryssel finns västra Finlands Europa-kontor (West Finland European Office, WFEO), som agerar som intressebevakare för regionen, utför olika uppdrag, ger projektstöd och sköter informationen. WFEO är gemensam regionbyrå för landskapsförbunden i Österbotten, Södra Österbotten, Mellersta Finland och Satakunta. Samarbetet mellan WFEO och regionen bör intensifieras.

Speciellt finansieringen via EU:s separata program erbjuder för området många ännu outnyttjade möjligheter. I anslutning till det här har arbete inletts för sammanförande och organisering av ett nätverk av regional EU-projektkompetens/sakkunskap. Under beredning är att anställa en person i regionen med gemensamma resurser, en EU Affairs Manager. Finansieringsmodellen är klar och rekryteringen pågår under sommaren 2015. Denna person kommer bl.a. att aktivera sökandet av finansiering från EU:s separata program och stöda aktörerna i projektberedningen. Även Vasa stad utvecklar internt sina egna förutsättningar för att styra stora projekt bättre.

6.2 Nordiskt samarbete och Botnia-Atlantica

Till utvecklingsprojekt som genomförs med de andra nordiska länderna kan finansiering sökas från Interreg-programmet Botnia-Atlantica. Region Västerbotten som administrerar programmet Botnia-Atlantica har en lokalbyrå på Österbottens förbund. Till programmet hör landskapen Mellersta Österbotten, Österbotten och Södra Österbotten i Finland, Västerbottens och Västernorrlands län och Nordanstig kommun i Sverige samt Nordland fylke i Norge. Ur programmet finansieras projekt som ansluter sig till följande teman: 1) att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, 2) att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, 3) att skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser, 4) att främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinfrastuktur.

Till det nordiska samarbetet kan även användas Nordiska rådets, Nordiska ministerrådet samt ministerrådet underlydande organisationers stödsystem och den projektfinansiering som de erbjuder. En central aktör i det nordiska samarbetet är Kvarkenrådet, som är en av Nordiska ministerrådets offentliga gränsregionala aktörer.

6.3 Nationella finansieringsmöjligheter

Nationell finansiering kan utöver från de ovan nämnda parterna sökas hos Tekes, som erbjuder innovationsfinansiering till företag, forskningsorganisationer och producenter av offentliga tjänster. Även ministerierna och Sitra erbjuder nationell finansiering. Sitras finansiering består av projektfinansiering, företagsfinansiering och fondplaceringar. Sitra placerar i objekt som löser ekologiska, sociala och välfärdsanknutna problem. Det är också bra att komma ihåg de finansieringsmöjligheter som olika stiftelser och fonder erbjuder.

7. VILJEYTTTRING OCH UNDERSKRIFTER

Vi, som representerar Vasa, Korsholm, Vörå, Malax, Korsnäs, Laihela och Storkyro kommuner, strävar till att tillsammans med Vasaregionens Utveckling Ab VASEK gemensamt utveckla regionens livskraft. Regionens gemensamma framtid bör byggas på respekt för och utveckling av regionens näringsliv, utbildning och forskning samt regionens invånare och deras trivsel.

Vi är ense om att grundförutsättningen för regionens fortsatta framgång är regional, nationell och internationell samverkan.

Vi är övertygade om att ett genuint välmående samhälle bygger på en fruktbar växelverkan mellan stad och landsbygd.

Vi förbinder oss till att följa de riktlinjer vi har enats om i Vasaregionens Livskraftsstrategi 2016-2020 och dess åtgärdsprogram.

XX.XX.2015

<p><u>VASA</u></p> <p>Seppo Rapo Stadsstyrelsens ordf.</p> <p>Underskrift:</p>	<p><u>VASA</u></p> <p>Tomas Häyry Stadsdirektör, Vasa Vasaregionens Utveckling Ab VASEK, ordf.</p> <p>Underskrift:</p>
<p><u>KORSHOLM</u></p> <p>Michael Luther Kommunstyrelsens ordf., Korsholm</p> <p>Underskrift:</p>	<p><u>KORSHOLM</u></p> <p>Rurik Ahlberg Kommundirektör, Korsholm</p> <p>Underskrift:</p>
<p><u>VÖRÅ</u></p> <p>Stig Svens Kommunstyrelsens ordf., Vörå</p> <p>Underskrift:</p>	<p><u>VÖRÅ</u></p> <p>Mikko Ollikainen Kommundirektör, Vörå</p> <p>Underskrift:</p>
<p><u>MALAX</u></p> <p>Håkan Knip Kommunstyrelsens ordf., Malax</p> <p>Underskrift:</p>	<p><u>MALAX</u></p> <p>Mats Brandt Kommundirektör, Malax</p> <p>Underskrift:</p>
<p><u>KORSNÄS</u></p> <p>Sven-Erik Bernas Kommunstyrelsens ordf., Korsnäs</p> <p>Underskrift:</p>	<p><u>KORSNÄS</u></p> <p>Christina Båssar Kommundirektör, Korsnäs</p> <p>Underskrift:</p>
<p><u>LAIHELA</u></p> <p>Tapio Nyysti Kommunstyrelsens ordf., Laihela</p> <p>Underskrift:</p>	<p><u>LAIHELA</u></p> <p>Juha Rikala Kommundirektör, Laihela</p> <p>Underskrift:</p>
<p><u>STORKYRO</u></p> <p>Jaakko Pukkinen Kommunstyrelsens ordf., Storkyro</p> <p>Underskrift:</p>	<p><u>STORKYRO</u></p> <p>Eino Toivola Kommundirektör, Storkyro</p> <p>Underskrift:</p>
<p><u>Vasaregionens Utveckling Ab VASEK</u></p> <p>Pekka Haapanen Verkställande direktör</p> <p>Underskrift:</p>	

BILAGOR

Bilaga 1. Aktörer som deltagit i livskraftsstrategiarbetet

Bilaga 2. Seminarieresultat

Bilaga 3. Beskrivning av processen hittills

Bilaga 4. Åtgärdsprogram: genomförare och planerad finansieringskälla (excel-tabell)

BILAGA 1. Aktörer som deltagit i livskraftsstrategiarbetet

Arbeteam

Slotte-Kock Susanna, utvecklingsdirektör, Vasa

Hautio Nina, näringslivs- och projektkoordinator, Vasa

Råback Stefan, utvecklingsdirektör, Vasaregionens Utveckling Ab VASEK

Arbetsgrupp

Ahlberg Rurik, kommundirektör, Korsholm

Alaviitala Mikael, utvecklingsdirektör, Korsholm

Brandt Mats, kommundirektör, Malax (11.6.2014 -)

Båssar Christina, kommundirektör, Vörå (1.1.2011 - 29.3.2015)/kommundirektör, Korsnäs (1.9.2015 -)

Haapanen Pekka, verkställande direktör, Vasaregionens Utveckling Ab VASEK

Hautio Nina, näringslivs- och projektkoordinator, Vasa

Ismark Anita, kommundirektör, Korsnäs (11.9.1995 – 31.8.2015)

Kujala Marketta, projektchef, Vasa

Niskala Markku, förvaltningsdirektör/tf. kommundirektör, Vörå (30.3.2015 – 31.7.2015)

Nylén Jonas, specialplanerare, Vasa

Ollikainen Mikko, kommundirektör, Malax (1.8.2012 – 10.6.2014)/kommundirektör, Vörå (1.8.2015 -)

Rikala Juha, kommundirektör, Laihela

Råback Stefan, utvecklingsdirektör, Vasaregionens Utveckling Ab VASEK

Slotte-Kock Susanna, utvecklingsdirektör, Vasa

Stagnäs Hasse, vik. kommusekreterare, Malax

Toivola Eino, kommundirektör, Storkyro

Statistik

Nylén Jonas, specialplanerare, Vasa

Översättningar

Vasa stads översättningsbyrå

BILAGA 2. Seminarieresultat

Livskraftsstrategiseminarium I

Ett kick-off-seminarium för livskraftsstrategin ordnades tillsammans med MBT-nätverket¹ den 30.1.2014. I seminariet deltog ca 30 personer. Bland deltagarna fanns kommundirektörer, representanter från näringslivet och högskolor samt tjänstemän. Seminariets teman var livskraftsstrategins utgångsläge, Vasaregionens strukturmodell samt framtidens arbetsplatser och markanvändningslösningar. Susanna Slotte-Kock (utvecklingsdirektör), Nina Hautio (näringslivs- och projektkoordinator) och Markku Järvelä (teknisk direktör) från Vasa stad gav en bakgrund i sina inlägg om situationen i Vasaregionen och det grundläggande arbetet för strategin. Professor Panu Lehtovuori inledde seminariet med en föreläsning om framtidens arbetsplatser och företagsinteraktion.

Efter inledningsanförandena gjordes grupparbeten. Grupparbetenas teman var hanteringen av den regionala processen, livskraftsfaktorer och attraktiv verksamhetsmiljö. Nedan finns ett sammandrag av resultaten från seminariets grupparbeten.

Den regionala processens fortskridande och dess hantering

Regionutveckling

Bildandet av logistikcentret och -området ansågs vara ett bra gemensamt utvecklingsobjekt för kommunerna och andra aktörer. Andra lyckade exempel är bl.a. infrastrukturprojekt (elektrifiering av järnvägen Seinäjoki-Vasa, utvecklingsprojektet riksväg 3 Vasa, Korsholm, Laihela) samt grundandet av båtbolaget Vasa-Umeå och säkerställandet av regelbunden färjetrafik. Förutsättningarna för att det regionala samarbetet ska lyckas ansågs vara gemensamma strategiska avsikter och en fördjupad dialog mellan olika aktörer, såväl mellan kommunerna, kommunerna och företagen som kommunerna och staten.

Bättre beaktande av företagslivet i planeringen

För att engagera företagen bör mera gemensamma träffar, förhandlingar och forum arrangeras. Dialogen ska emellertid inte vara sporadisk och eller oregelbunden, utan hållbar och fortgående. Det är bra att dialogtemana innehåller gemensamma strategiska avsikter och verkliga intresseobjekt, så att företagen blir intresserade och upplever att gemensamma forum är viktiga ställen för påverkan. De största företagen är oftast intresserade av teman och samarbete kring utvecklingen av universitet och högskolor, medan mindre företag söker samarbete med kommunernas näringslivsaktörer, yrkeshögskolor och yrkesinstitut. Väsentligt är att hitta de riktiga knutpunkterna i nätverken och de rätta personerna i organisationerna för umgänget på olika forum. Då det gäller markanvändning och planläggning borde resultatet kunna förutspås också ur näringslivets synvinkel. För närvarande utför företagen och markanvändningsplanerarna redan nu tillsammans mycket grundläggande arbete för planeringen och planläggningen.

¹ MBT-nätverket är ett riksomfattande nät för utveckling av markanvändning, boende och trafik. År 2014 deltog 14 städer eller stadsregioner, Kommunikationsministeriet, Arbets- och näringsministeriet, Miljöministeriet samt Finansministeriet, ARA, Trafikverket samt Finlands Kommunförbund.

Livskraft och dess delfaktorer

Framtidens arbete

Integrationen med datatekniken fördjupas och teknologier utnyttjas inom nya branscher och serviceformer. Det informationsintensiva tjänstearbetet är en särskild tillväxtbransch och kräver flexibilitet och mångformighet med avseende på lokalerna. Tjänstearbetet i anslutning till produktiv verksamhet ökar, företagen outsourcar allt mera sina verksamheter och omvandlas till beställarorganisationer, tjänsteföretag bildas i anslutning till dessa. Tjänstearbeten kan beställas även längre ifrån, men t.ex. produktplaneringen borde beredas utrymmen nära produktionen för att möjliggöra gemensam testning och utveckling. Gröna branscher, återvinning, avfallshantering, samproduktion av energi är tillväxtbranscher med fast anknytning till produktion och tjänster. De stora globala företagens närvaro i området är för närvarande en faktor som bidrar med stabilitet och attraktivitet, men hur kan man förbereda sig inför de stora aktörernas eventuella företagsförändringar? Hur går det för de i utveckling stadda och kunniga underleverantörsnätverken, om de stora beställarna flyttar bort, har underleverantörer, sm-företag, spinoff-företag tillräcklig förmåga och vilja att följa med till t.ex. tillväxtmarknader eller andra orter i Finland och Norden? Var hittas då en ny tillväxtplattform för nya företag? Å andra sidan ger förbindelserna till Sverige och Norge (samt Ryssland) nya möjligheter. Det nordiska språkområdet, tänkesätten och affärsverksamhetspraxisen är gemensamma, de förenklar umgänget. Nytt arbete torde uppkomma inom närproduktion och –service: turism, hälsa och välmående (wellness och hälsoturism), kreativa och upplevelseproducerande branscher, ren närmät och levande landsbygd och kustregion. Utbildning som inriktas på dylika tjänster innebär möjligheter i framtiden.

Högskolesamarbete och marknadsföring av studier

Högskolorna bör bedriva allt mera samarbete och fundera på gemensamma fördelar eller nytta av gränssytor. En mera ingående granskning av utbildningslinjerna bör man också ha mod att göra. Behoven gällande utbildningsplatser och linjer och näringslivets behov matchar inte nödvändigtvis.

Attraktiv verksamhetsmiljö

En möjlighet till nya öppningar i verksamhetsmiljön sågs speciellt i den året runt fungerande färjeförbindelsen mellan Vasa och Umeå. Satsningar har gjorts, och görs, på kulturmiljön, och den kulturella identiteten hos regionens aktörer är bra. I regionen finns även en hel del särpräglad stads- och bymiljö bevarad, vilket ökar trivseln och traditionsmedvetenheten. Närheten till den levande kustregionen och havet sågs som en allmän resurs. Verksamhetsmiljön kan utvecklas ytterligare genom att utöka platser och möjligheter för upplevelser, mångsidiga stadsrum för evenemang, kultur och upplevelser och nya idéer. Dessutom behövs mångsidiga boendemöjligheter, små och stora bostäder även för uthyrning.

Språkfrågor

Med tanke på en bra och attraktiv verksamhetsmiljö är tvåspråkigheten en högt värdesatt kulturtradition. Tvåspråkigheten upplevdes som en styrka och ett särpräglat kulturdrag som väcker uppskattning, men också som en utmaning i förhållande till utomstående, då man bör tänka på hur man ska beskriva de mångsidiga möjligheterna för den finskspråkiga befolkningen t.ex. i städerna i inlandet. Också utbudet av engelskspråkiga skolor, daghem, diskussionsgrupper och mötesplatser borde marknadsföras mera.

Primära investeringsobjekt i regionen

Som investeringsobjekt på allmän nivå lyftes fram samarbete inom metallbranschen, energiklustret i stort, vindkraftsområdena, centrumen som arbetsplatsområden, hamnområdet, turistobjekt, i synnerhet idrotten, musik och kulturobjekt, t.ex. idrotts-, underhållnings-, naturturism, t.ex. världsarvet i Kvarkens skärgård.

Hur locka investerare?

Då det gäller att locka investerare ansågs det vara viktigt att stärka redan existerande spjutspetsar och genom att utnyttja ovan nämnda möjligheter fullödigt. EnergyVaasa och energiklustret i stort, högklassigt kunnande, spinoff-företag och en bra verksamhetsmiljö är spetsinnehåll för attraktivitet. Företagsverksamheten är speciellt stark,

spetsar är globala aktörer i likhet med ABB. Stora branschföretag bildar ett tillräckligt stort attraktionsunderlag och en kritisk massa för spinoff-företag och utvecklingsdugliga underleverantörsnätverk. De fungerar också som draghjälp på de nordiska eller globala marknaderna. Också den offentliga sektorns aktörer har en stark representation och verksamhetsfält i Vasa: högskolor och universitet, olika domstolsinstanser, marknadsföring via VASEK: flygstationen, logistik, Vikbys företagsområden. Att locka enheter som har huvudkontor på något annat ställe kan dock vara riskabelt. Om de stora företagen flyttar bort från området och nya inte kan lockas i stället, var finns då gränsytinnovationerna och tillväxtföretagen? Planeringen av markanvändningen kan bidra till att attrahera externa investerare och främja beredskapen för framtida livskraftsfaktorer på många sätt. Det är skäl att på förhand bereda sig på att skaffa systematisk marknadsinformation och jämförelseuppgifter om andra stadsregioner, att utarbeta en marknadsföringsplan, skapa planerliga nätverk och nödvändig resurstillförsel för verksamheten.

Utveckling och marknadsföring av regionens image

Regionens image borde putsas och tydligare synliggöras hurudant område det är fråga om, vilka fina verksamhetsmöjligheter det erbjuder både för företagslivet och invånarna. Den nationella och internationella synligheten borde ökas och på marknadsföring och diskussion i medierna borde satsas betydligt mera. En del enskilda aktörer har gjort ett gott arbete (t.ex. EnergyVaasa), men områdets möjligheter borde marknadsföras i ett ännu vidare perspektiv. Nationellt behövs också mera reklam om "bröd och cirkusnöjen"; ligasport, upplevelser och kultur-, musik- och idrottsevenemang.

Marknadsföring som sträcker sig längre än Österbotten borde åtminstone göras. I diskussionen sågs de studerande som flyttar bort från och till orten också som ambassadörer för marknadsföring av regionen, de kan skapa en god bild av Vasaregionen i sina egna nätverk och på så sätt locka folk. Alumn- och studerandemarknadsföringen kunde främjas utgående från detta. Mediekontakterna bör stärkas för att komma ifrån det kritiska greppet och gå över till ett utvecklingsgrepp och också få fram positiva omständighets- och utvecklingsperspektiv.

Livskraftsstrategiseminarium II

Ett scenariorseminarium i anslutning till livskraftsstrategin ordnades i Vasa 4.9.2014 tillsammans med FCG Konsultointi Oy (FCG). I seminariet deltog ca 120 personer. Seminariets primära syfte var att höra näringslivet. Eftersom man i strategin vill beakta näringslivets behov samt göra regionen attraktiv för kunnig arbetskraft, framförde regionens företag sina budskap till kommunernas tjänstemän och förtroendevalda. Seminariet öppnades av Tomas Häyry, stadsdirektör, Vasa stad. Därefter hölls presentationer av Rune Westergård, Oy Citec Ab, samt Hippi Hovi, VD, Kust-Österbottens Företagare. Westergård pratade om regionens och näringslivets framgång ur en global synvinkel medan Hovi talade om företagsamhet på en lokal nivå. CITEC:s grundare och styrelsemedlem Rune Westergård framförde intressanta synpunkter på regionens och näringslivets framgång i de föränderliga globala förhållandena. I seminariet ingick intervjuer med företagsrepresentanter från flera olika branscher. I intervjuerna gick man konkret på djupet i frågor som gällde regionens utvecklingsutmaningar under de närmaste åren. Stefan Råback (utvecklingsdirektör, Vasaregionens Utveckling Ab, VASEK) intervjuade Marica Lassus, Wärtsilä Finland Oy, Dick Kronman, ABB, Pasi Tuominen, Wapice Oy, Johan Carpelan, Oy Botnia Marin Ab, Ari Tyynismaa, Oy Wasa Group Ab, Tim Wallin, VD, Oy Gambit Labs Ab samt Tiina Haapala, Oy AHA Logistics Ltd. På seminariet arbetade man enligt learning cafe-scenarioarbetssättet. Syftet med scenariorbetet var att få deltagarna att fundera på hur regionen kan svara på kommande utmaningar och upprätthålla och förbättra sin livskraft. Före seminariet gjorde FCG även sex av arbetsteamet utvalda personintervjuer för att kartlägga uppfattningarna.

Scenariorbetets teman var:

1. Utbildning och forskning
2. Energikluster och innovationsmiljö
3. Branschmångfald
4. Infrastruktur och internationell logistik
5. Regionens image och flyttning inom landet

I grupparbetet lyftes flera viktiga saker med tanke på regionens livskraft fram.

Nedan listas **positiva** och **negativa** TOP3-ärenden under varje tema.

Utbildning och forskning

- + Högklassig undervisning stöder/svarar mot industrins behov
- + Läroanstalterna har tillräckligt med experter på alla nivåer med tanke på näringslivets behov
- + Innovationsförmågan är bäst i landet, t.ex. Living-lab
- Regionen får inte tillräckligt med FoU-medel (företag, offentliga sektorn)
- För mycket styrka i ett kluster
- Resurser/utbildningsplatser försvinner i och med centralisering

Energikluster och innovationsmiljö

- + Mångsidigt kunnande
- + Bra start up-kultur
- + Rätta industriella försök, snabbt ny export
- Dåliga utbildnings- m.m. beslut tvingar bort företagen
- Kapital försvinner från regionen
- Allvarlig kris i regionens storföretag

Branschmångfald

- + Klusterkompetens och förnyelseförmåga: synergism, innovationer, spinoff-effekter, kommersialisering av serviceproduktionen
- + Stora möjligheter i en internationell miljö och kultur
- + Tekniska lösningar jfr välmåendebranschen
- Allting görs alltid själv
- Offentliga sektorns övermakt
- Brist på riskfinansiering, tåget hinner gå då det gäller energiinnovationer

Infrastruktur och internationell logistik

- + Riksåttans förbindelser söderut och norrut
- + Områdets starka ekonomiska ställning nationellt sett ger möjligheter att utveckla logistiken
- + Smarta digitala lösningar som ersätter de traditionella. Bra digital infrastruktur där användarna har beaktats
- Vägnätet förfaller, landsbygden avfolkas, boendemiljöns mångformighet försvagas
- Transitotrafiken till Ryssland får inte glömmas bort
- Alltför små cirklar i tänkandet, utvecklande av samarbetet i Österbotten (Seinäjäjoki, Jakobstad, Karleby)

Regionens image och flyttning inom landet

- + Internationalism
- + Närheten till havet
- + Studiestad, ungdomlig och energisk
- Bromsande offentlig sektor
- Introvert atmosfär
- Rasism, gettobildning

BILAGA 3. VASAREGIONENS LIVSKRAFTSSTRATEGI - PROCESSBESKRIVNING 30.6.2015

Arbetsgruppens och –teamets regelbundna möten 2014-2015

Benchmarking

2015

2016

2014

2013

09/2014

Mellanrapport/
Kommunindelnings-
utredning

05/2015

Förslag till ut-
låtanden (livs-
kraftsstrategin och
MAL) framförs på
kommundirektörsrådet

15.9/2015

Kommunernas
utlåtande av
strategin

Utlåtanderunda

06/2015

Begäran om
utlåtande av
Kommunerna

09-10/2015

Fram-
förande
till kommun-
direktörs-
rådet

10/2015

Samarbets-
delegation:
Godkännande
av Livskrafts-
strategin +
Strukturmodellen

12/2015

VASAREGIONENS
LIVSKRAFTS-
STRATEGI
2016-2020
GODKÄND

4.9.14

Livskrafts-
strategins
scenario-
seminarium

06-10/2014

Forskning kring
Vasaregionens
innovationssystem utförd
av Hubconcepts,
46 intervjuer
Resultaten presenterades
31.10.2014.

30.1.14

Livskrafts-
strategins
kick-off
workshop

6.12.13

Kommundirektörs-
rådet: Besluts
om uppgörandet
av strategin

Arbetet
med de
separata
projekten
påbörjas.

Kommunicera
till pressen

Hand-outs